

A. C. Falla Plaça
Sanl Roc
Gómez Ferrer i Voltants

falles
de torrent

Falles Castell de Sant Antoni de Vilatorrada
Regidoria de Festes i Cultura de Vilatorrada
Protecció i promoció de la cultura del municipi

Torrent, falles 2021

EDICIÓ
DIPLOMA
MOLINA

Falla Sant Roc Gómez Ferrer i Voltants

Torrent · Falles 2021

“Separem-nos hui per a
poder abraçar-nos demà”

**Dedicat a la memòria de totes les persones que ens van
deixar en la crisi mundial de la Covid-19.**

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2021 i als premis de lletres falleres.

Edita:

A. C. Fallera Plaça Sant Roc, Gómez Ferrer i voltants

Portada:

Eduving Porras Molina

Coordinació:

Àrea de cultura

Correcció:

Ramón Estellés Feliu

Fotografies representants:

Juanjo Aviñó

Impressió:

www.samarucsg.es

Fotografies:

© Juanjo Aviñó

© Javier Serer

© Alejandro Alfaro

© Arxiu Falla Plaça Sant Roc-Gómez Ferrer

© dels textos: els i les autors i autores

© de les imatges: els i les autors i autores i propietaris i propietàries

© de la present edició:

A. C. Fallera Plaça Sant Roc, Gómez Ferrer i voltants

L'AC Fallera Plaça Sant Roc, Gómez Ferrer i voltants no es fa responsable, ni comparteix necessàriament les opinions dels seus col·laboradors.

Depòsit Legal:

V-206-2011

Amb la col·laboració de:

Falles de Torrent és un projecte de la Comissió Fallera de l'AC Fallera Plaça Sant Roc, Gómez Ferrer i voltants. La Comissió Fallera de l'AC Fallera Plaça Sant Roc, Gómez Ferrer i voltants és un organisme sense ànim de lucre.

**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

**SEMPRE
TEUA**

La teua llengua

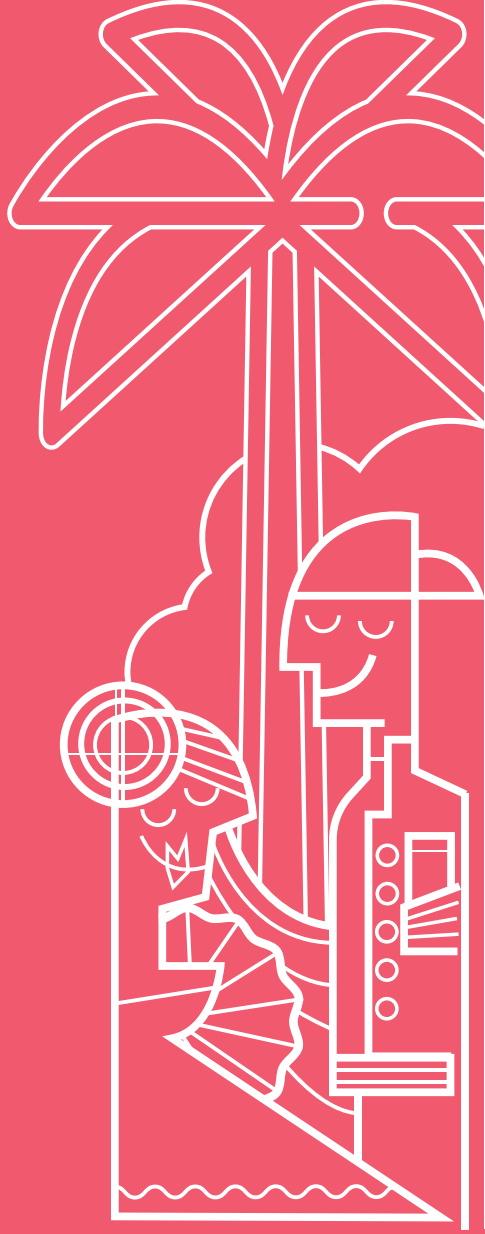
A. C. Falla Plaça

Sanl Roc

Gómez Ferrer i Voltants

Sumari

-
- 12_Saluda del president
  - 14_Saluda de la fallera major
  - 20_ Comissió
  - 24_Falla gran
  - 30_President infantil
  - 32_Fallera major infantil
  - 38_Comissió infantil
  - 40_Falla infantil
  - 46_Nàixer en pandèmia
  - 50_Diari d'un *preconfinament*
  - 98_Herois?
  - 116_Fallers brillants
  - 124_Literatura festiva d'un confinament
  - 156_Imatges de les *prefalles* 2020
  - 166_El nostre programa d'actes
  - 177_Anuncis

2021

Torrent, fallas

Eduving Porras Molina és el creador de la nostra portada de les falles de 2021. Va nèixer a Caracas l'any 1976.

Estudiant a primerenca edat de Pintura, va continuar anys després a l'*Escuela Superior de Artes Plásticas Cristóbal Rojas* de Caracas, on es va graduar com a dissenyador gràfic.

Després es va preparar com a il·lustrador a l'Institut IDAD a Caracas durant quatre anys, conjuntament va estudiar a la *Universidad José María Vargas* Disseny Arquitectònic i en l'*Instituto de Administración Industrial IUTA*, Publicitat i Mercadeig.

Va ser professor de les càtedres de Creativitat, Màrqueting, Publicitat i Disseny Gràfic en l'institut IUTA durant tres anys i gerent creatiu en una empresa de màrqueting anomenada Venmedios, abans d'emigrar als Estats Units on ha realitzat projectes gràfics per a diverses empreses, entre elles: Nike, Ikea, Roblox, Starbucks, Adidas, ShopVida, Husqvarna, Crane&Canopy, Swatch, Ron Santa Teresa, Fender, Shoei, Opinel...

Actualment, està desenvolupant el seu estil que ha denominat Eduvismo Art, amb el qual ha exposat a Nova York, Miami i Broward County, i està preparant una nova col·lecció d'acrílic sobre tela d'Eduvismo Art.

Pepe Ortega Ferrandis

President 2021

A la família de la Falla Paça Sant Roc.

Si vos dic la veritat, no sé per on començar, porte dies pengant-li voltes al cap, i el primer que volguera fer es donar-vos les gràcies. Heu demostrat el molt que voleu la nostra Falla. Ha sigut un any molt complicat en tots els sentits, i, sense tindre pràcticament cap activitat fallera, heu estat ací fins al final, i això, en aquets moments tan difícils, és d'agrair.

Ara, la Falla, més que mai, ens necessita a tots. Hem de recordar els bons moments que ens fa passar la Falla quan ens juntem per assajar una obra de teatre o el cant de l'estoreta, o per preparar una presentació, i se'ns fan les tantes de la nit, per a fer-nos una disfressa per a la cavalcada, fer-nos un "quintet" en la barra mentre xarrem i arreglem el món... Tot això no ho podem deixar perdre, perquè estic segur que no tardarem molt a poder fer-ho.

Vull tindre unes paraules per a Ana, Carmen i Marcos. Sou un exemple i els millors representants que la Falla Sant Roc podria tindre. Aquella fatídica nit es va vore truncat el vostre somni i el de les vostres famílies, el que, des de ben menuts, perseguíeu, i heu afrontat aquesta situació d'una manera exemplar i amb una serenitat i una comprensió que és d'admirar. Mil gràcies! Cal intentar traure la part positiva, i és que sereu els representats 2020/21.

Però segur que enguany, quan la situació ens ho permeta, tindrem les millors Falles de la història, i, per això, vull animar-vos a tots i que no decaiga el vostre ànim ara que ens queda tan poquet per a poder celebrar la nostra gran Festa. Tornarem a declamar, a tindre el nostre cant de l'estoreta i les cavalcades. Farem teatre i podrem fer paelles a la nostra placeta. Tornarem amb tota la força que caracteritza els fallers i, en concret, els fallers de la millor Falla del món, la Falla Plaça Sant Roc.

Sols em queda desitjar-vos unes bones Falles i convidar tots el fallers, col·laboradors i veïnat que vingueu a disfrutar amb Ana, Carmen i Marcos i amb mi d'aquesta festa tan gran.

Visca València, visca les Falles i visca la Falla Sant Roc!

Fallera Major 2021

Falleres, fallers de la nostra volguda Falla.

Uns mesos enrere, les carcasses es quedaren en silenci a l'espera de tornar a volar molt alt, i, juntament amb elles, les il·lusions i un somni es van quedar a mitges.

Mai no vaig pensar que succeiria açò, però l'essència del faller consisteix en la resiliència, en alçar-se una vegada darrere l'altra després de cada caiguda.

I buscant la part positiva d'aquest inesperat camí, em trobe amb tots els records que m'omplin de felicitat des d'un 3 de maig d'un exercici que es prometia fel·lç. Per això, vull aprofitar aquesta nova oportunitat per a donar les gràcies a totes les persones que ens regalaren a la meua família i a mi part del seu temps perquè el meu somni de ser Fallera Major d'aquesta Falla es convertira en realitat. Gràcies per cuidar de cada detall, per cada somriure, per cada llàgrima, per fer-me volar amb un dragó i custodiar-me en la millor cavalcada del ninot. Ha sigut tot un orgull poder representar-vos pels carrers de Torrent darrere del nostre escut, ha sigut inoblidable comprovar de primera mà que haveu estat en els moments de felicitat i també recolzant-me en els dies més tristos. Heu demostrat ser més que una falla, heu corroborat que sou la família que sempre està per a tot. Moltíssimes gràcies per formar part d'aquest any.

Però també vull donar-vos les gràcies a tots els fallers i falleres, per aguantar "la que ens està caient", perquè sense vosaltres no existiríem com a comissió. I sí, tal vegada el meu somni estiga ara en "pause", però quan arribe el moment, vull viure'l amb tots a la nostra placeta, amb les nostres disfresses, amb els nostres trons de bac.

I, com no, recorde cada dia els meus companys de masclets, Carmen, Marcos, i, especialment, Pepe. Gràcies per ensenyar-me valentia i força, per anar amb un somriure amagant llàgrimes de preocupació. Estic segura que arribarà el nostre moment, i culminarem el terratrèmol final els quatre junts, tornant a vestir-nos amb la nostra preuada indumentària i disfrutant de les nostres esperades Falles.

Per últim, vull recordar una frase que vaig sentir un dia molt especial per a mi, i que hem de tindre més present que mai: "seguim la defensa del nostre passat i el treball perquè la nostra Festa tinga futur".

Una vegada vaig dir que les Falles no són 4 dies de festa, sinó 365 dies de treball a l'any, i ara, més que mai, hem de demostrar-ho!

Gràcies per seguir fent falla a pesar de les circumstàncies.

Visca Torrent!

Visca les Falles!

Visca Sant Roc

Junta executiva

President:

José Ortega Ferrandis

Vice-President 1r:

Juan Vicente Alejandro Iborra

Vice-president 2n:

Alejandro Alfaro Moratalla

Secretaria:

M. de los Desamparados
Zamorano Castillo

Tresorer:

Jose Piles Martí

Comptadora:

M. Victoria Miquel Carratalá

Delegació de loteria:

Toñi Ochoa Fanega
Salvador Miquel Alabarta

Delegación de infantil:

Alicia Tarazona López
Laura Ortí Estiguin
Cristina García Anchel

Delegació de Pólvora:

Emilio José Zamorano Castillo
Jorge Ortiz Bono

Delegat d'activitats diverses:

Agustín Simarro Vaya
Mª Angeles Ortí Mas

Delegació de festejos:

Jesús Ramos Rodríguez

Delegació de cultura:

Javier Serer Sena
Emilio García González

Delegació de xarxes socials:

Laura Gómez Pedrós

Delegació Recompenses:

Marivi Mora Almerich

Delegats en Junta Local**Fallera de Torrent:**

Rafael Vilar Frias
M. Teresa Moroder Andreu

A. C. Falla Plaça
Sanl Roc
Gómez Ferrer i Voltants

Les falleres i els fallers

Aguado Silla, Begoña
Alabajos Chisbert, Virginia
Alabajos Chisbert, Felipe
Alba Benito, Eduardo
Alejandro Campos, Silvia
Alejos Zomeño, Iván
Alonso Gómez, Inma
Algaba Sánchez, Fernando
Almerich Chuliá, Ana
Almerich Chuliá, Esther
Amador Puga ,María
Amador Puga , Tamara
Anchel Andreu, Elvira
Anchel García, María
Anchel García, Núria
Andreu Martínez, Núria
Arenas Mil, Carla
Arenas Mil, Natalia
Arroyo Arias, José
Astorga Galindo, Antonio
Aviñó Sánchez, Arabia
Aviñó Sánchez, Aitor
Baldoví Orquín, M^aJosé
Bañuls Tárrega, Maite
Barba Ralo,Sofia
Barberá Lahiguera, Salvador
Barberá Lahiguera, Santiago
Barea Carrascosa. Merche
Belenguer Santos, M. Ángeles
Besó Mendoza, Enrique
Bono Lluch, M. Amparo
Bono Lluch, M. Jesús
Bono Lluch, David

Blasco Navarro, Nieves
Cabanes Vazquez, M. Paz
Cabrera Cabello, Francisco
Cabrera Fernández, Cintia
Calabuig Conejeros, Alicia
Calabuig Conejeros, Amparo
Calatayud Porcuna, Salvador
Juan
Campos Mora, Maria Vicenta
Cañas Muñoz, M. Vicenta
Cardona Caballero, Emilio
Casabán Daries, Begoña
Casabán Daries, M. Carmen
Casabán Tordera, Fernando
Castillo Vila, M. Desamparados
Catala Perez, Daniel
Cerdan Duque, Laura
Cervera Carratalá, Juan Carlos
Cervera Cabanes,Vicent
Chaparro Martínez, José Luis
Concha Royo, Andrea
Conejos Marcilla, José
Coy Delcampo, Toni
Daries Anchel, M. Carmen
Daries Anchel, Rosa
Dominguez Donoso, Eva María
Esquivel Ochoa, Ainhoa
Esquivel Ochoa, Celia
Esquivel Ochoa, Silvia
Esquivel Ramírez, Antonio
Expósito Juan. Laura
Expósito López, Pedro
Fabiá Calatayud, Ismael

Faus Sansó, Amparo
Fernández Chaparro, Daniel
Fernández Chaparro, M. José
Ferrandis Abad, Jorge
Ferris Gil, Mª Ángeles
Fides Duque, Sergio
Flores Solaz, Juan Manuel
Funes Arjona, Marisol
Furió López, Luí Carlos
Gallardo Sánchez, Bárbara
García Alpuente, Felipe
García Anchel, Sergio
García Benito, José Luis
García Espinós, Esther
García Ferris, Oscar
García Ferris, Natalia
García Gallardo, Alejandro
García Guerrero, Gemma
García- Moreno Mora, Raul
García Sánchez, Alejandro
Washington
García Sánchez, Sergio
Washington
Garrido Cortes, Andrea
Garrido Ramirez, Javier
Gasó Martínez, Néstor
Giménez Lara, Luis Manuel
Gómez Pedrós, Eva
González Millán, Antonio
González Peris, Carmen
González Peris, Blanca
González Rodríguez Rebeca
González Torres, Yanira
Gran Miñana, Guillermo
Gran Miñana, Paula
Guimera Palop, Azucena
Haro Fernández, Abraham
Herráiz Rodríguez, José
Herráiz Rodríguez, Miriam
Juan Fortea, Laura
Juan Fortea, Mayte
Jumillas Hernández, Juan
Antonio

Jumillas Ortega, Veronica
Llópez Guerola, Álvaro
Llópez Vivó, Tomás
López García-Miguel, José Luis
López Vilar, Daniel
Madramany Nuñez, Pablo
Manjón Osma, Jesús
Marqués Reparaz, Miguel
Ángel
Martínez De Manuel, Santiago
Martínez Mil, Gerard
Martínez Mil, Arnau
Martínez Olmos, Araceli
Martínez Ortí, M. Carmen
Martínez Rodríguez, Araceli
Mayorga Ojeda, Rosa
Mil Comes, Amparo
Mil Comes, Esther
Miñana Fayos, Juan
Miñana Tordera, Mariví
Miquel Carratalá, Salvador
Miralles Orti, Susi
Monroy Lizandra, Cristian
Montesa Bono, Amparo
Montesa Bono, Javier
Montiel Serrador, Ana Maria
Mora Almerich, Verónica
Mora Fabra, Ricardo
Mora Tarazona, Alicia
Mora Tarazona, Ricardo
Morales Garrigues, Esther
Morcillo Hidalgo, Daniel
Muñoz Martín, Pablo
Navarro Barea, Paula
Navarro Barea, Robert
Olmos Gil, José
Ormeño Palomares, M. José
Ortega García, Carla
Ortí Estiguín, Jesús
Ortí Estiguín, Beatriz
Ortí Fenoll, José
Ortí Muñoz, José Manuel
Ortí Pérez, José

Ortí Piles, Xavi
Ortiz Díaz, Pedro
Ortiz Muñoz, Javier
Palazon Bermell, Amparo
Palma Bessini, Sara
Palomares Roig, Salvador
Palop Casanova, Ave M^a
Peralta Garcia, Javier
Peris Gutiérrez, Francisco
Piles Ortí, Vicente
Piles Ortí, M. Jesús
Prieto Pagán Nadine
Raimundo Pascual, María Jose
Ramirez Gomez, Sandra
Ramos Lima, Macario
Ramos Rodríguez, Silvia
Redón Garrido, Encarna
Rodríguez Guevara, Sheila
Rodríguez Torrecilla, Dori
Rodríguez Torrecilla, Milagros
Romero Marin, Vanesa
Royo Giménez, Francisco Javier
Royo Jiménez, Inmaculada
Royo Martínez, Pablo
Royo Ortí, Javier
Ruiz Carratalá, Valentin
Ruiz Silla, Ramon
Sánchez Martínez, Justo
Sanchez Naranjo, Víctor
Sánchez Naranjo, Maica
Sánchez Salas, África
Sánchez Salas, M. Ángeles
Sánchez Sánchez, Toñi
Segovia Jumillas, Ximo
Sena Boix, M. Jose
Sena Villarroya, Fina
Sereix Benito, Vicente
Sereix Mora, Josep
Serer Sena, Jose M.
Serer Sena, María
Serrano Juan, Marisol
Serrano Mansergas, M. Pilar
Serrano Mansergas, Luis
Vicente

Silla Daries, Ana M.
Silla Garrido, Mamen
Silla Garrido, Noelia
Simarro González, Isabel
Simó Benavent, Fco Javier
Simó Benavent, Juan Manuel
Simó Benavent, Vicente
Simó Benavent, Sofía
Simó Esquivel, Miriam
Simó Lozano, Paula
Simó Ortí, Laura
Simó Redón, Meritxell
Suarez Ruiz, Manuel †
Suay Sebastián, Jordi
Tomás Castelló, Jaume
Torres Serrano, Sabrina
Triguero Gabaldón, Jesús
Utrilla Gómez, Marian
Valdeolmillos Martin, Sonia
Valor Martí, José
Varela Lopez, Rubén
Vendrell Ruiz, Raúl
Vilar Frias, Pilar
Villafranca Lancha, Coral
Villanueva Forcada, Nacho
Villarroya Gason, Yolanda
Zamora Castejón, Antonio
Ismael
Zamora Dominguez, Eva
Zamorano Santos, Francisco

Abonades

M. Carmen Naranjo Cabezas
Ana Bertomeu Simó
Mar Mollá Comes

EntreTemps

Per Míriam Simó Esquivel,
nova visió i interpretació de l'explicació de la
falla gran darrere un confinament

Entre*Temps*

Aquest any el nostre monument té com a lema “Entretemps” fent referència a totes les seues definicions. Des del déu Cronos que té un lloc privilegiat fins a tractar de representar les estacions.

D’acord, no podem fer com si el temps no hagués canviat açò ho vaig escriure un any fa ja, però amb tot el que hem passat tal volta les paraules canviaran de significat.

Fem un tracte i juguem a comprovar si en algun moment sorgeix algun pensament que fa un any ni tenies en ment.

Cronos era el déu del temps per als grecs, així com Saturn ho era per als romans. Es diu d’ell que és un déu primigeni, vaja!, que va ser dels primers a arribar.

Chronos o Cronos, ja que ningú s’aclareix, hui en dia seria un pluriempleat. Ha de comprovar que la Terra s’està menejant, anar canviant el cel, i fer que passe el temps.

Encara que crec que últimament
de les estacions climàtiques s'ha oblidat,
ja que a la nostra comunitat del banyador al
jaquetó passem sense trellat.

(Bo al jaquetó, no, que ací som molt fallers
i, quan podem, la parca de la falla ens col·loquem)

En el referent a les falles, Cronos, el temps,
ens ha jugat una mala passada,
ja que tot s'ha anat difuminant
bé siga per les revetles o els actes inventats.

I el problema no està amb els tipus de fallers,
en si són mil·lennistes o de la generació z,
sinó que la gent s'oblida i no és conscient
de la cultura fallera de Torrent.

Cronos ha fet que a les comissions falleres
els trons de bac ni es coneguen,
i entre això i les ressaques
tres gats a la despertà apareixen.

L'estrofa de dalt rara et sonarà
 si de la comissió de Sant Roc eres,
 ja que les nostres despertaes plenes de fallers estan
 i més d'un tro de bac podrà volar.

En la falla Sant Roc
 bons estudiants som,
 tots a fer l'examen anàrem
 i a la primera el CRE aprovàrem,

Però Cronos no ho ha fet tot mal,
 el pas del temps ens ajuda a millorar,
 a canviar coses que no agradaven tant
 o inclús a innovar.

Respecte a canvis en les falles
 hi ha molts temes a tractar,
 l'home i la dona tenen altres papers
 i la llibertat de qui vulga es pot fer president.

Com a exemple, al president ara se l'homenatja
 se li aplaudeix i un discurs prepara
 i les pirotècniques, eixes dones amb sang de pólvora,
 tenen ja el seu lloc a la plaça.

Ai Cronos, déu del temps,
pare de Zeus i fill d'Urà,
que ens tens preparat per a aquestes falles
des d'allà dalt?

Seguint amb el joc del principi...
Segur que quan has llegit aquest últim paràgraf
al cap t'ha vingut un:
No t'ho pots ni imaginar!

Marcos Expósito Juan

President infantil 2021

Benvolguts xiquets i xiquetes, fallers i falleres, i, com no, amics de la Falla Sant Roc. Enguany em torne a dirigir a tots vosaltres com a President Infantil d'aquesta Falla, la nostra volguda Falla Plaça Sant Roc-Gómez Ferrer i voltants.

Un altre any, encara que de forma diferent, torne a ser representant, acompanyat de Carmen, Pepe i Ana, el meu gran equip de les Falles 2020. Està sent un any molt complicat per a tots, per aquesta dura situació que ens ha tocat viure.

Per açò vull dirigir-me en primer lloc a l'equip directiu que no ha deixat de treballar perquè l'activitat de la Falla no parara en cap moment. Han sigut capaços de mantindre la flama de les Falles encesa, durant tot aquest temps.

No se sap molt bé quan tornarem a gaudir de la nostra Festa de la manera que ens agrada a tots, però sí que puc assegurar que tornarem, i tornarem posant en cada cosa que fem el nostre cor i la nostra ànima, com sempre hem fet en aquesta Falla.

Fallers i falleres de Sant Roc, ànims! Ja ens queda poc per a tornar!

Sé de bona tinta que tornarem més forts, amb més il·lusió i més ganes de gaudir de la nostra Festa, la millor festa del món, les Falles.

Visca València, visca la nostra Falla i visca Sant Roc!

Carmen Furió Gómez

Fallera major infantil 2021

Benvolguts fallerets i falleretes de la Falla Plaça Sant Roc:

Em fa moltíssima il·lusió poder tornar a dirigir-me a vosaltres, en el nostre volgut llibret, com a la vostra Fallera Major Infantil.

El passat exercici, ja vaig tindre aquest privilegi, però a causa de les circumstàncies, enguany torne a tindre l'honor de poder dedicar-vos unes paraules amb tota la meua estima.

Des de ben menuda, li he tingut un voler incomparable a la nostra gran Festa, les Falles. Cada any, quan arribava la setmana fallera, el meu cor s'omplia d'entusiasme i moltes ganes de disfrutar d'aquests dies de festa, cultura i tradició. Quan tan sols restaven 5 dies per aplegar a les que serien les meues Falles com a Fallera Major Infantil, un malson envaia els nostres casals, els nostres carrers, les nostres vides. Les Falles 2020 mai no es farien realitat. Seria molt egoïsta per la meua part pensar sols en el que he deixat de disfrutar, he pogut viure moments meravellosos i tan sols em quedava la traca final.

Sé que aquesta horrible pandèmia ens ha furtat moltíssim, gent volguda, moments junts... però ens ha donat més força si cap per mantenir viu l'esperit faller, i és que cada vegada estic més segura que els fallers estem fets d'una altra pasta.

Vull viure les meues Falles, com siga i quan siga, però necessite culminar amb el foc purificador un regnat més llarg del que m'haguera agradat. Necessite la cremà junt a Marcos, Ana i Pepe, junt a vosaltres, la meua família fallera, i la necessite per tancar, com una fallera ha après, un cicle faller totalment atípic.

Gràcies per seguir ací. Vos demane, amb tot el meu voler, que ens ajudeu a gaudir de les Falles 2021.

Amb tota la meua estima.

Junta executiva

President:

Marcos Expósito Juan

Vice-President1r:

Javier Segovia Jumillas

Vice-president 2n:

Miguel Barberá López

Secretaria:

Isabel Fernández Simarro

Tresorera:

Paula Algaba Ormeño

Comptador:

Héctor Álvarez Mora

Delegat:

Maria Cervera Cabanes

Delegat:

Nicolai Simarro Valdeolmillos

Les falleres i els fallers

Alabajos Martínez, Pau
Alabarta Serrano, Carlos
Alabarta Serrano, María
Alcolea Raimundo, Alex
Alejos Company, Mario
Altabert Casabán, Julia
Amate Casabán, Joan
Amate Casabán, Nelo
Astorga Gallardo, Valeria
Barberá López, Álvaro
Barberá Palop, Santiago
Barberá Palop, Ana
Besó Cañavate, Marcos

Bonales Raimundo, Judith
Bonell Mora, Pablo
Bono Alonso, Pablo
Bono Alonso, Gema
Cabrera Fernández, Jessica
Calabuig Moyano, José
Francisco
Cardona Palma, Daniel
Castellet Vilar, Dylan
Chaparro Morales, Blanca
Chaparro Morales, Lucía
Conejos Simó, Lucas
Chust García, Sofía

Chust García, Carolina
Coy Villafranca, Lucía
Coy Villafranca, Alejandro
Descalzo Salon, Erika
Escudero Casado, Andrea
Escudero Casado, Alba
Expósito Juan, Miguel
Fernández Simarro, Daniel
Fides López, Mya
Fides López, Alejandro
Flores Ortí, Oliver
Furió Gómez, Marta
García González, Elena
García Gonzalez, Guillermo
García Torres, Claudia
García Torres, Martina
García-Moreno Bañuls, Marta
García-Moreno Bañuls, Jaume
Garrido Alvarez, Valeria
Garrido Cortés, Javier
Gasó Campillo, Laia
Giménez González, Adrián
Giménez González, Gabriel
Guimerá Palop, Carmen
Herráiz Amador, Micaela
Herráiz Villarroya, María
Herráiz Villarroya, Marcos
Lucena Gallardo, Ferrán
Martínez Baldoví, Ferrán
Martínez Baldoví, Clara
Martínez Mil, Lucía
Miquel Sansaloni, Claudia
Monroy Alfonso, Andrea
Muñoz Agudo, Paula
Muñoz Agudo, Alejandro
Muñoz Gallardo, Hugo
Muñoz Gallardo, Alvaro
Navarro Piles, Enzo
Olmos Zamorano, Enzo
Ortí Vega, Alicia

Orti Vega, Gemma
Pastor Gallardo, José
Peris Esquivel, Candela
Peris Esquivel, Irene
Piles Bastrygina, Ivana
Piles Blasco, Mar
Piles Blasco, Xavi
Ramírez Amador, Lola
Ramírez Silla, Pau
Rios García, Claudia
Ruiz Hernandez, Mario
Ruiz Ramírez, Adriana
Ruiz Ramirez, Alejandro
Ruiz Sánchez, Triana
Sahuquillo Guillot Xelo
Sahuquillo Guillot, Julio
Sánchez Gascó, Adrián
Sánchez Gascó, Victor
Sánchez Silla, Hugo
Sanchez Silla, Vega
San Pablo Romero, Erika
Sereix Sánchez, Daniela
Simarro Herreros, Lara
Simarro Herreros, Iker
Simarro Valdeolmillos, Iván
Triguero Orti, Romeo
Triguero Orti, Abril
Varela Esquivel, Ania
Velez Cerdan, Natalia
Velez Cerdan, Valeria
Vendrell Juan, Héctor
Vendrell Juan, Blanca
Vigo Torres, Ariadna
Zamora Dominguez, Alejandro

El pas del Temps

Per Míriam Simó Esquivel,
nova visió i interpretació de l'explicació de la
falla infantil darrere un confinament

FALLA SANT ROC

ISAAC ARGUDO

EL PAS del Temps

—Agafa jaqueta que encara fa fred, acaba la poma i anem al carrer. Em diu el iaio abans d'eixir.

La iaia em dóna la mà per a creuar a la plaça d'enfront de casa, i és ací on em conta que en aqueixa fàbrica de conserves és on ells es conegueren. Jo li dic que aquesta història ja me l'ha contada, però ella sempre diu que és bo recordar el nostre passat per què no es deu d'oblidar. Aquesta és una fàbrica amb un gran fument de pedra i un cartell que, encara que no sé llegir molt bé, diu To-rren-ti-na. “La Torrentina” és el que està escrit.

Continuem passejant i passem per una plaça que estranya és la vegada que una festa no hi ha. Aquesta plaça està prop del meu cole però mai no recorde el seu nom... Com era? El meu iaio, quan passem per ací, sempre diu alguna cosa d'un gos... Ell sempre està dient refranys i me'n recita tants que alguns se m'obliden.

Ja hem deixat la plaça i arriba el millor moment del passeig amb els iaies, crec que aquesta setmana m'he portat bé i que sí que em compraran algun dolcet. Com la xocolatera és amiga de la meua iaia, sempre que passem a visitar-la em compra xocolate de “bollo” i, si a la vesprada van a vindre els meus cosins, comprem xocolate a la tassa per a berenar i entrar en calor.

Com anava embovada menjant-me el xocolate, no m'he adonat; però ja hem arribat a l'avinguda amb el gran arbre del principi, “ficus” crec que es diu. Sempre pense que seria genial fer ací una gran cabanya, com en les pel·lícules, per a jugar amb els meus amics; però el iaio diu que per a això ja n'hi ha parcs, i que el que cal fer és cuidar molt bé aquest ficus perquè és una insígnia del poble.

Apujant per l'avinguda, el iaio que ja s'ha posat a parlar de plantes, em conta que ací es fan les graneres d'una manera molt especial. S'agarren unes plantes que es diuen margalló i amb les seues fulles seques es fan les graneres. Jo li he preguntat que quina planta és aqueixa, i m'ha dit que un dia farem una excursió a la Serra Perenxisa i que me les ensenyarà.

Parlant, parlant, hem arribat fins a "Helados Tomás", i pareix que s'acaba ja el poble perquè només es veuen camps de tarongers. Com encara no és època, no podem a fer-nos un geladet; a més, ja estic un poc cansada, crec que ja hem passejat prou. La iaia que m'ha vist la cara m'ha dit: Vinga, que ja donem la volta!

Comencem a baixar i creuem cap al cole dels meus cosins. A mi m'agradaria anar a classe amb ells, però al ser xica no puc, no sé bé el perquè.

Arribem a la plaça, però no a la del principi del passeig, a una altra; en aquesta està el mercat on els iaies solen comprar. M'agrada anar els divendres, en eixir del cole, a comprar, per què sempre em trobe per allí el pregoner i em fa gràcia com conta les coses, és com un cantant de notícies.

Aquesta plaça és molt important, té enmig una gran torre de color marró, quadrada i alta; això sí, les persones que visqueren ací malament ho passarien, perquè té unes finestres molt xicotetes. Sabeu de quina plaça vos estic parlant?

Ens hem assegut en un banc a descansar i la iaia m'ha contat que abans el mercat estava baix de la torre i que hi

havia fins una figuera que eixia de les parets. El iaio diu que encara sort que començaren a conservar-la, que és un dels símbols de la ciutat.

I per què vos estic narrant el meu dia? Perquè després d'aquest passeig i de vore tot el que Torrent, el meu poble, té, he decidit contar-ho perquè, com diu la meua iaia, allò que no es conta no es recorda i el que no es recorda s'oblida.

Igual que fa un any vos narrava açò, ara recalque l'última frase: "Allò que no es conta no es recorda i el que no es recorda s'oblida." Aquest any que malauradament ens ha tocat viure ha tingut de tot, però no podem (ni devem) fer com si res.

Està clar que com a fallers va ser dolorós i estrany el març de 2020, però cal tindre'l a la memòria per recordar totes les coses bones que ens va mostrar com a comissió. La unió, la solidaritat i la bona resposta que va fer que ens sentírem en Falles encara que virtualment.

Nàixer en pandèmia

Per Cristina García Anchel

Quan el dia 10 de març ens digueren que s'anul·laven les falles, el cor de tots els valencians es parà en sec... no podíem creure que tan prop de la nostra setmana màgica les nostres il·lusions es veren avortades com una nit càlida de cremà quan el foc converteix en cendres el treball de tot un any...

Ens llevaren els nostres costums més arrelats però no el sentiment faller... Sis dones falleres es trobaven a punt de donar a llum uns nous fallerets, ens férem fotos les sis juntes esperant en poc de temps repetir aqueixa foto amb els xicotets bebés, però aquest moment encara no ha arribat...

En aquest breu text volem fer un homenatge a tots els xiquets i xiquetes que durant aquest temps de pandèmia han nascut i encara no coneixen el seu casal, ni han pogut tindre la seua primera cavalcada o la seua primera presentació, i vos dic com a mare que és un sentiment molt estrany, un sentiment indescriptible que ens ha omplit el cor de llàgrimes més d'un dia pensant en el que podia ser i no ha sigut.

Un any en què han nascut nou santroquers als quals la majoria no coneixem... sols per xarxes socials. Nou fallerets que no han sentit el caliu del voler de Sant Roc, quan han pogut dormir en el carro amb la música alta, o anar de braç en braç coneixent la seua família fallera, i això és el que més pena dona com a pares, perquè el sentiment, d'una forma o altra, estic segura que tots estem transmetent-los que les falles seran part de la seua vida, i també els estem ensenyant que tenen la gran sort de pertànyer a la millor comissió del món...

Són bebés superherois, perquè el de bebés COVID no ens agrada... són bebés forts que estan criant-se en condicions diferents i que, a pesar de tot, siga com siga, per fotos o pel carrer estan fent somriure a tota la comissió, i fent-los saber que el futur de la nostra falla està més que assegurat...

Carolina Chust García

Daniel Cardona Palma

Oliver Flores Ortí

Martina García Torres

Jaume García-Moreno Bañuls

Enzo Olmos Zamorano

Candela Peris Esquivel

Vega Sánchez Silla

Ania Varela Esquivel

La vostra falla vos espera amb les portes obertes i els seus fallers amb el cor enxisat perquè ompliu la nostra placeta de superherois i superheroïnes!

Carolina
Chust García

Daniel
Cardona Palma

Oliver
Flores Ortí

Martina
García Torres

Jaume García-
Moreno Bañuls

Enzo
Olmos Zamorano

Candela
Peris Esquivel

Vega
Sánchez Silla

Ania
Varela Esquivel

Diari d'un preconfinament

Per Ana Ortiz Bono,
Fallera major 2021

---

3 de maig. Nomenament: Arriba la il·lusió.

Així comença tot somni: amb una il·lusió. L'esperança de viure un any diferent en la comissió on m'he criat, que tantes coses m'ha ensenyat. Hui és un dia especial i els nervis ja recorren tot el meu cos des que he despertat, encara que això és un poc repetitiu en cada membre de la meua família. Viatges per a arreplegar els pastissos, recollir la beguda encarregada... i, per fi, sonen els noms dels engranatges d'aquest 2020 faller: Carme, una xiqueta que em recorda molt a mi quan jo tenia la seua edat i que ja havíem compartit moments juntes en altres celebracions torrentines. Quin orgull que ella anara a ser la meua fallereta! Continuem amb Marcos, aquest xiquet calladet, al principi... Estic convençuda que podrà compaginar el seu amor pel futbol amb la quantitat d'actes que ens venen. Ara sí, la pell se'm posa de gallina i els ulls brillants, perquè arriba el moment de sentir el meu nom, quan l'emoció em fa tremolar les cames mentre arribe al costat de Pepe, el que serà el meu president. Pobre Pepe, no sap el que li espera amb mi, un any aguantant-me... La il·lusió de ser la Fallera Major de Sant Roc comença a complir-se i em quede amb el millor consell de la nit: "Aprofita cada moment, viu cada segon... perquè el temps passa volant i no torna".

---

31 de maig. Sopar de Corts d'Honor de la Fallera Major de Torrent: El 2001 ens va ajuntar...

I el 2002 ens va unir. Com cada any, tornem a ajuntar-nos la Cort d'Honor Infantil de Torrent de l'any 2002 al Sopar de Corts que s'organitza per causes benèfiques. És l'excusa més formal que tenim per a tornar a viure cada moment d'aquell meravellós any, encara que la resta dels 364 dies seguim trobant excuses per a mantenir el contacte i tornar a quedar. A més a més, enguany arribem a la majoria d'edat més unides que mai, sabent que estarem en el bo i en el roín, donant constància que uns somnis infantils es convertiren en vertadera amistat. Però hui és moment de compartir-ho amb corts d'altres anys, tornant a veure cares familiars del món de les Falles, les quals em felicitaven pel meu nomenament. Vaja! Ho havia oblidat! Encara em resulta molt estrany això de ser Fallera Major. Espere anar acostumant-me, o de segur que m'oblidge d'acudir a un acte, amb aquest cap ple de somnis i idees. Vos assegure que seria el més normal.

---

8 de juny. Mostra de Teatre a Alzira: Ma sogra és...

Una de les activitats que més estime és fer teatre i ajudar en tot el que estiga en la meua mà, mai millor dit, ja que hui hem participat en la Mostra de Teatre Faller que es realitzava a Alzira amb l'obra amb què vam guanyar el concurs l'any passat. I jo, repassant els diàlegs i que tot l'attrezzo estiguera preparat. No, no, jo no actue, però sí que m'encarregue de vestir i desvestir els actors en qüestió de segons perquè continuen amb l'actuació. Una situació que m'ompli d'adrenalina i eufòria en comprovar que tornava a eixir perfecta, encara no podíem evitar plorar de riure durant tota l'obra; però això sempre es quedarà "entre bambolines". El que jo no esperava era conèixer la Fallera Major de València, Maria Civera, amb qui hem estat parlant una bona estona en finalitzar la funció, inclús m'ha donat consells i ànims en assabentar-se del meu càrrec com a representant. La veritat és que ha sigut tot un honor poder compartir les seues experiències, però sobretot que persones d'alt càrrec com ella han pogut conèixer un dels plats forts que té la nostra comissió: el teatre faller.

---

29 de juny. Demanà: I per fi... S'encén la metxa!

Arriba la màgia de les Falles: renàixer de les cendres del passat per a tornar a ser un fènix cada any. Hui he compartit un sentiment d'emoció que es contagiava amb totes les mirades amb què em creuava. La demanà sempre és un acte que passa desapercebut, però que ara s'ha tornat una nit màgica. És el primer dels dies forts que componen aquest 2020, i els nervis tornaven a estar presents, com també les primeres llàgrimes d'emoció. I això si que és estrany: Jo plorant en públic? Alguna cosa ha d'estar passant-me, perquè no és normal en mi. Serà per la imposició de la joia de la falla? Pels regals? No, estic segura que és per gaudir del moment al costat de totes les persones allí presents, per totes les sorpreses que no espere que passen, perquè hui els records d'un pirotècnic no abandonen la meua ment. Quan per fi he arribat a casa, notava l'esgotament de la meua família, però també la seua felicitat. Al final, el somni serà màgic per poder compartir-lo, i aquest és el regal més gran.

---

6 de juliol. Galotxa: Va de bo!

En les Falles de Torrent, la paraula galotxa és sinònim de Sant Roc, perquè portem ja trenta-nou anys organitzant-ho, i va guanyant reconeixement cada vegada més aquest esport tan tradicional de València. Hui és el dia de posar fi al campionat d'enguany, però amb variacions: normalment, es realitzava l'entrega de trofeus una nit entre setmana i aquest any volíem aprofitar el bon temps i celebrar la germanor fallera passant un dia de paellas, aigua, clòtxina i sol. Però abans d'això, devíem de viure les finals de bon matí, i la veritat és que m'entristeix que un esport tan nostre de vegades passe massa desapercbut, encara que enguany l'afluència de gent ha sigut molt notable! Tan notable com la pilotada que vaig rebre a la cara en la segona final, amb el corresponent esglai del meu "presi" i les meues carcallades de vergonya i dolor per la situació. Sens dubte, una final inoblidable. Amb la cara encara un poc coenta, aplega el moment d'entregar els trofeus, sent aquesta la meua estrena d'una de les activitats que organitza la falla. Jo, la veritat, és que no m'acabe d'acostumar a estar en el punt de mira, però reconec que li vaig agarrant el gustet a poc a poc, i segur que en els següents actes deixaré d'estar tan rígida... i sense aquest dolor de cara.

---

13 de juliol. Elecció F. m. de Torrent: L'estrena d'un càrrec.

Un dia clau. Hui les Falles de Torrent coneixerem les màximes representants de 2020. Un acte que sempre m'ompli d'emoció indistintament de qui isca elegida, ja que és el tro d'avís del començament de les Falles, i és un dels moments que li marca un abans i un després a una xiqueta i a una senyoreta en complir-se els seus somnis. Hui es pot apreciar un ambient festiu, el goig d'ajuntar-se amb falleres majors d'altres comissions i compartir els primers moments d'un somni que comença a agarrar forma. Durant l'acte, em recorren mil records del passat, quan jo estava ací dalt amb deu anys, o totes les vegades que vaig col·laborar formant part de l'espectacle ballant en diverses edicions... com he sentit el nom de la persona elegida d'amigues meues... I una altra il·lusió pel fet que en un futur jo també estiga ací dalt gaudint del moment. Però primer se centrarem en ara, en la tensió del silenci de l'alcalde abans de dir qui són les elegides, en comentar amb Carme, la meua xiqueta, les teles de la indumentària que porten i com de boniques están, de veure com llueixen el seu somriure i les emocions. Per fi, sonen dos noms, Sandra i Alcía, elles seran les qui representen les Falles de Torrent enguany. És el senyal que, ara sí, tot comença!

---

16 d'agost. Missa de Sant Roc: La treva amb els veïns.

Tota falla es caracteritza per un problema en comú: els problemes amb el veïnat. I nosaltres, com no podia ser d'altra manera, també en tenim amb els nostres. Però si hi ha un dia en què predomina l'harmonia és el 16 d'agost, el dia del sant que dóna nom a la nostra comissió. Hui és la tradició de realitzar la missa a la nostra placeta, i la devoció dels veïns els fa aparcar les seues diferències d'opinió per rendir respecte a Sant Roc. Aquest és un dels actes més devots de l'any, encara que he d'admetre que jo no sóc molt religiosa ni assídua a missa. Però no tot anava a ser perfecte en aquest camí i, abans de tot, sóc conscient també de les meues obligacions com a representant, deixant a un costat els meus pensaments i complint com toca amb els meus deures del càrrec, posant atenció a l'acte, ja que també és una cosa única i on altres persones no tenen el privilegi de poder participar. A més a més, després sempre aplega el moment preferit del veïnat: l'orxata i els fartons que regala la falla per haver estat presents en la missa. Ací aprofitem per a parlar amb ells i gaudir d'un dia on les diferències d'opinió es deixen a un costat.

Setembre. Mig any: Les perletes.

Amb el final de l'estiu, comença la recta final cap a les Falles. Setembre és el senyal del fet que estem a mitjan camí, que tot està agarrant forma i que, quan ens descuidem, estarem en març celebrant les nostres festes grans. Si hi ha alguna cosa que he descobert en el trajecte ja recorregut és que els somnis compartits es gaudeixen el doble, i jo l'he compartit 25 voltes. I és que, a pesar de les nostres diferències i similituds, estem juntes les falleres majors de totes les comissions de Torrent, ballant a les revetles, comentant cada acte que succeeix al nostre voltant, gaudint unides d'un any meravellós... i que espere mantenir per molts anys més. Uns anys enrere començà una espècie de tradició on el grup de falleres majors posava un nom al grup, i nosaltres, a partir d'un pinxo i canya, passàrem a ser "Les perletes", ja que estàvem preparant-nos per a eixir en una foto i algú soltà "Què boniques les perles del Túria!" Aquest és l'origen del nostre nom. Ràpidament començàrem a idear dibuixos per a fer-nos camisetes, i tornàvem a riure cada dijous després del paró de l'estiu, fent-nos a la idea que aplegaven dies molt esperats per totes nosaltres.

---

28 de setembre. Visita oficial Sacabutx: EntreTemps.

Falla: L'eix central que dóna sentit a la nostra existència com a comissió, i el que em fa ser una "friqui" d'aquest món. Qui hem coneix sap que m'agrada recórrer cada projecte des que tan sols és una idea, seguint pas a pas la seua elaboració, admirar com unes peces de fusta es converteixen en figures blanques i acaben plenes de color. I, evidentment, enguany no anava a ser per a menys, perquè confesse que m'he escapat alguna volta a veure els nostres artistes del monument major, Sacabutx Art, un grup de joves artistes amb firma pròpia de color i originalitat als seus ninots, que denoten il·lusió i constància amb el seu treball. Hui tocava la visita oficial per part de tota la comissió, i ja hem pogut observar les primeres peces en color, els modelatges empaperats, i les ganes de veure la falla plantada en març s'han vist incrementades per mil en qüestió de segons. Desitjava que totes les persones gaudiren, com estàvem gaudint nosaltres en aquell moment, en contemplar l'art dels artistes fallers i, personalment, gaudia amb el començament de les primeres tries per veure quin ninot podria indultar i emportar-me a casa, encara que segurament Cronos, la base on es recolza tota la falla, no càpia a la meua sala i haja d'emportar-me'n algun més xicotet...

---

4 d'octubre. Elecció president de l'any: And the winner is...

Una fallera major sense el seu president o presidenta no és ningú, de la mateixa forma que fa falta que una persona s'encarregue de coordinar totes les comissions per poder realitzar els actes satisfactòriament. Per això, cada any un dels presidents té l'honor de ser nomenat "President de l'any", que s'elegeix amb una votació després de sopar.

Es tracta d'un acte informal per a les falleres majors i amb molta responsabilitat per als presidents, perquè tenen el deure d'elegir i confiar en una persona que facilite la comunicació entre ells. De fet, es notava en l'ambient que nosaltres simplement estàvem gaudint totes juntes del sopar entre rialles i bromes mentre ells intentaven arribar a un consens abans de la votació. Després de l'acomiadament de l'anterior president de l'any, es procedeix a la votació on s'ha elegit Marcos, de la falla Benemèrita, qui assumeix el càrrec amb molta il·lusió i agraïments, per a acabar ballant tots junts com a final de festa, aprofitant cada moment que ens està donant aquest 2020.

---

6 d'octubre. Processó Cívica: Primer acte de fallers.

Ja no recordava què se sentia en pentinar-se de fallera fora dels dies de març, i no negaré que és una sensació estranya, com si estiguera equivocada de data, però al mateix temps amb unes ganes immenses de tornar a vestir-me amb la indumentària valenciana. Ha arribat el primer acte en què ens toca engalanar-nos per a la processó cívica en homenatge a la Reial Senyera que organitza una altra falla, i en tots els representants de les altres falles es pot apreciar els mateixos nerviosisme i emoció per poder compartir aquest primer moment vestits de fallers tots junts.

Un acte respectuós i senzill, amb la certesa que el calendari comença a donar-se pressa i sent conscient que s'apropen dies molt importants en aquest peculiar somni, amb tantes ganes que arriben com de no voler llevar-me el vestit de fallera fins que passen unes hores més, encara que haguera acabat l'acte.

---

12 d'octubre. FallerChef: Xè que bo!

Sempre m'agrada dir que la meua falla és diferent, i amb el concurs culinari que organitzem des de fa tres anys tan sols puc corroborar aquesta afirmació. Ens agrada ser originals sempre, per què ara no anàvem a ser-ho? Som l'única falla en Torrent que realitza un concurs de tapes! A més a més, podem presumir de no fer olor de llenya en finalitzar, problema molt típic en la resta de concursos culinaris i que dona peu a no "emocionar-se" amb el fum de les paelles. Però, sabent que ens agrada complicar-nos, no sols organitzem un concurs de qui fa la millor tapa, sinó tres: La millor tapa preparada en el moment amb ingredients que et toquen aleatòriament i que facilitem nosaltres, la millor tapa preparada a casa, i també una tapa realitzada per xiquets. Perquè així som nosaltres: els xiquets també tenen cabuda en la falla. Quina millor forma d'involucrar-los si no és cuinant ells, donant-los el protagonisme corresponent? A més a més, confesse una de les meues debilitats públicament: M'agrada fartar absolutament de tot. Ser representant de la meua comissió em donava l'honor de ser jurat del concurs, pel que tenia una dosi extra de felicitat. Sabien que tastaria tots els plats, tan diferents entre ells.

---

19 d'octubre. Exaltació Fallera major de Torrent:

Açò comença ja!

Al meu calendari hi ha un senyal en aquest dia, ja que s'exalta la Fallera Major de Torrent d'enguany, Alícia, el que significa que, a partir de hui, començarem uns caps de setmana plens d'actes de proclamacions i presentacions, entre ells, també els meus, el que provoca que em pose bastant nerviosa en veure que ja es va acostant.

Però mentre s'acurta l'espera, estem d'estrena! Per fi desvele un dels meus secrets respecte a indumentària, un vestit de segle XVIII amb la peculiaritat que a voltes és gris, i altres blau clar. Les ganes de poder vestir-me amb ell eren molt grans, i una sensació molt estranya ha recorregut el meu cos en acabar de posar-me'l. És aquest moment en què sóc conscient, per fi, de tot el que ens espera, del fet que el compte enrere ha començat, i està agafant velocitat cada dia més.

Una il·lusió de maig que es va transformant en somni ja en octubre, i ara és quan tinc més present que mai aquell consell que em deia que aprofitara cada segon perquè el temps volava... Vaja, ara puc entendre'l a la perfecció, perquè en un no res hem passat d'estar en l'Auditori exaltant la Cort i la Fallera Major, a estar sopant tots junts novament al restaurant, amb el temor de no tocar el trage de fallera, que també sóc especialista en això de posar medalles a les faltes.

Un dia que marca un abans i un després, amb els preparatius en marxa de tot el que s'ens presenta i el caos començant a predominar a ma casa.

---

26 d'octubre. Proclamació: Trencant esquemes, creant somnis.

Arriba un dels caps de setmana més intensos, i, despertant entre emocionada i nerviosa, pense que no pot ser que hui siga el dia de la meua proclamació, quan estrenaria un vestit que jo mateixa havia dissenyat i que tenia tantes ganes de poder ensenyar.

Es tracta d'un acte solemne i elegant, el qual comença ja a la vesprada, quan una xicoteta comitiva entre aplaudiments m'ha rebut al pati de casa amb un cotxe antic que està esperant-me. Una sensació estranya aquesta sorpresa, ja que jo no tenia ni idea del que anava a passar, i, com si fora una estrella de Hollywood, entre fotos i mirades de la gent, començava el meu vol, compartint la meua felicitat d'aquest moment amb Marcos, Pepe i Carme. Però si hi ha un moment que mai no oblidaré és la recepció al restaurant, on estaven totes les persones que estimem esperant-nos, entre llàgrimes, amb cares de sorpresa i emoció. Mai no he pensat que un moment tan simple poguera omplir-me tant, fent que els meus ulls es tornaren vidriosos, assaborint cada segon,

cada intercanvi de mirades. Era el nostre moment, i jo estava disposada a retenir-lo per sempre en la meua ment.

Després del sopar, tocava el torn dels discursos, i no volia fer el tradicional recolzant-me en un text escrit, volia parlar des del cor, pel que ja vaig informar a la delegació de protocol que improvisaria aquell moment, amb la sorpresa de totes elles, que, no obstant, van respectar la meua decisió.

I així va ser: paraules sinceres, d'amistat, de consells, d'agraïment, però sobretot de riures, perquè fer un discurs sense bromes o sense fer ballar a algú, no seria el meu discurs.

Al final ha sigut una nit tant màgica com especial, amb el desig complert de viure el meu somni transformant-se en realitat a poc a poc envoltada de totes les persones importants a la meua vida.

---

28 d'octubre. Teatre major: #SomTeatre.

Com ja vaig dir al mes de juny, estime el teatre. I hui ens tocava representar l'obra d'enguany, encara que aquesta vegada jo solament era espectadora per això de ser representant i no poder anar als assajos pels actes, el que provocava que estiguera tensa al començament de la funció esperant que tot eixira bé. “Besos”, una obra divertida, amb moments seriosos, però també moltes rialles, que ens ha fet gaudir del regal que ens dóna el teatre de poder deixar-nos portar pel moment, aquest verí que tant lluitem per no perdre any rere any, que tant ens caracteritza també al món faller torrentí, sent la forma més entretinguda de fer cultura, de promocionar la nostra llengua valenciana. Perquè això és el que som: som cultura, som teatre.

---

14 de novembre. Premis dòmin: El dòmino també és tradició.

Un altre sinònim de Sant Roc: Dòmino. El joc del qual organitzem un campionat cada any, fent les partides al casal una vegada a la setmana durant els mesos d'octubre i novembre, ja que la participació de les altres falles cada vegada és més nombrosa, i les cares, sempre les mateixes. Hui hem posat fi a aquest concurs, amb el tradicional sopar de germanor de totes les falles participants, entre rialles i conversacions entretingudes, compartint les sensacions dels caps de setmana que van passant, i dels nervis corresponents en adonar-me que a penes queden dues setmanes perquè arribe un dels dies més esperats del meu somni... De veritat està passant tot tan ràpid?

---

23 de novembre. Presentació infantil: El somni comença a prendre forma.

Carme, eixa xiqueta dolça i tan arrelada en la falla, hui era el seu dia, el de la seua presentació, i jo no podia estar més emocionada de veure els preparatius durant la setmana, gaudint amb ella i la seua família d'aquells moments, igual que amb Marcos i els seus.

Se suposa que jo tan sols havia d'anar a pentinar-me de fallera i maquillar-me abans de dinar per a poder descansar fins a l'hora de vestir-me, però necessitava fer alguna cosa en el saló parroquial, poder llevar-me l'espina de no poder col·laborar enguany amb les presentacions i que tan desubicada em tenia durant aquests mesos, ja que m'agrada escriure el guió, dissenyar esbossos de decorats i poder realitzar-los.

I així va ser. Quan se suposa que jo havia d'estar a casa, en realitat estava ajudant a acabar parts del decorat, una estoneta suficient per a fer una cosa diferent al que he fet aquest any, i que tant he agrait, ja que és part de mi en aquesta falla, i volia aportar el meu granet també.

Entre nervis i emoció, arriba el moment d'arreplegar, amb el passacarrer, Carme en la porta de sa casa, on es pot apreciar la seua felicitat des de la primera imatge d'ella que tinc al cap, provocant xicotetes llàgrimes d'emoció, les quals estigueren presents durant tot l'acte de la presentació dels representants infantils. Sens dubte, els nostres somnis estan agafant forma, el de Carme i Marcos ja són una realitat... i el meu ve de camí.

---

24 de novembre. Inauguració Aparador i Gala de curts: La pólvora té nom d'home.

Qui coneix la meua família sap perfectament que la pólvora i el foc corren per les nostres venes. Ell va començar encenent una metxa, i nosaltres continuem la traca. És un orgull veure al meu iaio reflectit en una de les setmanes més importants per a mi, perquè estic segura que continuarà tirant els seus masclets davall de la taula allà on estiga. I així és com comença la meua setmana, amb la inauguració de l'aparador que anuncia la meua presentació. Una sorpresa de la qual cap membre de la meua família sabia res, excepte mon pare que ha sigut el connector entre el grup de treball i el que necessitaven de casa sense que ens n'adonàrem. Un moment que m'emociona cada segon que el recorde, inclús ho comentava durant la gala de curts a la qual també hem acudit hui, i on hem pogut gaudir de l'art faller a través de curtmetratges on es reflectia la crítica i la sàtira torrentines. M'he adonat de la part tan polifacètica que pot adoptar una persona fallera. Sens dubte, una característica que haguera de posar-se al currículum a l'hora de trobar treball, perquè l'èxit anava a estar assegurat, sobretot per la capacitat de donar la felicitat a altres persones complint els seus somnis, com m'està passant a mi enguany.

---

30 de novembre. La Presentació: El fènix es converteix en dragó.

Silenci: Eixe moment de tranquil·litat en obrir els ulls, i on em recree durant uns minuts abans d'alçar-me, sense pensar en res més que en la felicitat del fet que haja arribat el dia, explorant totes les sensacions que broten dins de mi, recapitulant aquests dies enrere plens de caos a ma casa durant l'exposició de la vestimenta que hui estrene, on destaquen les sorpreses del meu grup d'amics de la falla, els "Passats Per Aigua", dels qui no oblidaré mai aquest sentiment d'amistat i confiança que tinc amb ells. Encara que passe molt de temps sense veure'ns, sé que sempre podré comptar amb ells.

No sé molt bé com descriure tot el que he viscut hui. Necessitaria mil pàgines explicant cada moment, però sí que tinc clar que he compartit aquest dia amb tota la gent de la falla completament, des de qui m'explicava què havia de fer, fins a les persones que no es veuen darrere de l'escenari, des de les abraçades fins a les mirades de complicitat sense paraules. Una vesprada plena de mostres d'afecte, inclús

provinents de Sevilla i Jaén per tal d'estar amb mi, rodejada dels meus amics, de la meua família, de la meua Cort de 2002, dels fallers i de les falleres que fan gran aquesta comissió. Recorde i torne a emocionar-me amb cada nota d'aquella música èpica que tant m'agrada, de les paraules amb Maria en l'intercanvi de bandes i que sols sabrem nosaltres dos, de veure pujar la meua banda a qui menys t'esperes, de tornar a tindre els ulls vidriosos per sentir l'emoció recórrer cada part del meu cos en pujar la custòdia d'un dragó, de tindre una vegada més la pell de gallina en veure tota la gent unida per aconseguir fer eterna una il·lusió. Perquè això és el que resumeix aquest sentiment: l'orgull per una falla que no es rendeix mai, que lluita enfront dels imprevistos i, sempre, sempre, sempre, acaba guanyant-li al problema, complint les il·lusions de les persones sense esperar res a canvi. Sempre estaré agraïda de poder viure un dia com hui, on el meu somni, al qual jo anomena Fènix, s'ha transformat en realitat.

Del 9 al 15 de desembre. Setmana cultural: #SomCultura.

Dotze setmanes culturals amb la d'enguany són les que portem realitzades, una oportunitat d'ampliar els nostres coneixements sobre tradicions, indumentària, temes d'actualitat, història de Torrent... Les possibilitats són infinites! Enguany l'eix central és el teatre, on fem un resum de totes les obres, actors, premis i nominacions que hem tingut. Demostrant la gran trajectòria en aquest art que té la nostra falla. Però també hem vist xarrades sobre monuments desapareguts de Torrent, sobre com posar la mantellina –on una servidora es va vestir de fallera per a la demostració–, o vivències d'alguns regidors de Falles de Torrent de diversos anys, sense oblidar la Gala de Cultura, a la qual ens agrada acudir tots els anys. I, sobretot, destaque la presentació d'esbossos de les nostres falles, que és típic de nosaltres realitzar-la dins de la nostra setmana cultural, perquè no oblidem que sense elles res no tindria sentit. M'agrada que la gent s'interesse pel que plantaran els nostres artistes, poder comentar públicament la temàtica i la idea dels monuments, poder ensenyar una xicoteta mostra de tot l'art faller que ens espera en març. Sens dubte, ha sigut una setmana de no parar, però ja estem en un punt de no frenar i començar l'esprint final fins la Setmana Fallera!

---

28 de desembre. Trasllat de falles i Gala Premis Eugeni: L'agenda comença a omplir-se.

Per si no havíem tingut prou amb la presentació de les falles la setmana anterior, hui hem tornat a visitar el taller, on es veia ja gran quantitat de ninots a través dels plàstics, preparats per a traslladar-los a la nau on esperaran fins a ser plantats en març. Trobava a faltar ja la sensació de transportar ninots, i aquest moment fa que note les Falles un poc més prop, sabent que acabem 2019 en uns dies i que comença el meu "gran any." Continuem amb l'agenda plena d'actes, i encara que jo pensava que Pepe m'estava gastant una broma per ser el dia del Sants Innocents, a la vesprada ens esperava a València la Gala dels Premis Eugeni, on citen totes les falles guanyadores de l'enginy i gràcia en les Falles de l'any anterior. Gràcies a Sacabutx, nosaltres també hi estaríem presents. Una gala a la qual no he acudit mai, on pots veure tanta gent i autoritats del món faller de València i tants artistes reconeguts. He gaudit moltíssim d'aquesta nova experiència, on predominaven les bromes de Pepe i les meues amb Vicent i Enrique, els artistes de Sacabutx, ja que estàvem tot el dia veient-nos i comentàvem que, a aquest pas, ens acabaríem avorrint els uns dels altres.

---

1 de febrer. Mantenedora de Sara: El regal d'una amistat.

Quan vaig començar a principi de maig, esperava viure moltes experiències noves, però mai que m'anara a estrenar de ser mantenedora, i menys d'una fallera major d'una altra falla. Però així es la màgia de les Falles: et posen en el teu camí persones extraordinàries, i fan brotar una amistat que serà per a sempre. Però per a parlar d'aquest moment, he de parlar de Sara, la Fallera Major d'Àngel de l'Alcàsser, amb qui tinc una connexió molt gran, ja que les nostres conversacions han traspasat tots els temes que poden existir al món, amb una complicitat tan gran que vaig dir-li el color del meu vestit morat al novembre sense donar-me compte i em va pillar. Però el que ella no sabia és que tenia un secret guardat encara més gran: Ser la mantenedora en la seua presentació.

Ha sigut un dels reptes més grans als quals m'he enfrontat a l'hora de fer un discurs, amb el temor de ser la primera vegada que ho feia, amb el dubte de si estaria a l'altura de les circumstàncies; però veure la reacció de sorpresa que ha tingut al veure'm ho ha compensat tot. De la mateixa forma que reconec que ha sigut un procés tan enriquidor per a mi,

per poder tindre l'oportunitat de jugar amb les paraules, d'interpretar que no sabia res i per dins riure per saber què li esperava, de la felicitat que em produïa poder fer feliç a una altra persona que també compleix el seu somni.

He tingut la gran sort que el meu somni s'haja mesclat amb el seu, i això s'ha convertit en la meua major teràpia diària. Sé que tot passa per alguna cosa, i cada vegada tenia més clar que el meu somni, que esperava ja tres anys a complir-se, havia de fer-se realitat enguany, ací, ara i per a sempre, però amb Sara i la resta de falleres major de la mà, ja que com li vaig dir en la seua presentació: "El millor ninot indultat d'enguany és la nostra amistat".

---

22 de febrer. Cant Marítim. “Per ahí va una estoreta velleta...”.

Encara amb ressaca emocional de la nit anterior, continuem amb l'estreta agenda fallera, i hui hem anat Carme, Pepe, Marcos i jo a gaudir del Cant de l'Estoreta del sector Marítim a València, on hem pogut conèixer noves tradicions valencianes i curiositats que desconeixíem. M'ha cridat moltíssim l'atenció la gran afluència de gent concentrada al carrer, sobretot de xiquets, que han posat molt d'esforç a representar cada una de les escenes i, especialment, la forma de cantar tan diferent de la que tenim nosaltres a Torrent.

La llàstima és que no hem pogut gaudir de tot el matí amb ells, perquè nosaltres teníem més presentacions a Torrent a les quals acudir, per la qual cosa hem hagut de tornar abans. Però encara així és una altra experiència que m'ha agradat poder viure, conversant amb les persones organitzadores, gent curiosa que passava per allí, i fins i tot, poder parlar amb Sara Larrazábal, Fallera Major Infantil de València de 2019 i la seua Cort d'Honor, que estaven assegudes davant de nosaltres. Un dia diferent, i que pròximament viurem a la nostra placeta per a continuar amb la demostració de la història valenciana i torrentina.

---

16 de febrer. Cant de l'Estoreta. "Més que siga la tapadora del comú".

Un altre concurs amb nom de Sant Roc és el Cant de l'Estoreta. Es tracta del primer dedicat als més menuts que hi ha a Torrent, i que quaranta-tres anys després encara continua en peu gràcies a la participació de les altres falles i de l'esforç dels nostres fallers. Durant el concurs, em venen al cap records de quan jo participava també de xicoteta, pensant anècdotes i vivències úniques, i m'adone de la quantitat de coses que sé sobre la història de València i dels seus pobles gràcies a aquest concurs, perquè es representen escenes realment desconegudes a voltes i que em criden molt l'atenció. No és un concurs tan atractiu com podria ser un culinari, i això es nota en la participació de la resta de falles, però estic segura que si continuem treballant per difondre'l, ensenyant tot el que ens aporta a majors i xiquets, algun dia canviarà el concepte sobre ell i aconseguirem donar-li encara més nivell del que ja té.

---

14 de febrer. Presentació del llibret: El clima faller.

Una altra de les coses que més espere cada any és poder tindre en les meues mans el llibret de la nostra falla, on podem llegir curiositats, anècdotes i història fallera a més de recordar amb fotografies i dibuixos vivències de l'any anterior. Però sobretot, personalment, m'agrada la part dels esbossos de les falles de cada any, ja que presentem l'explicació de cada una d'elles i ens ajuda a comprendre millor què plantarem enguany, així com per poder curar un poc la curiositat de conèixer més la falla major que veurem al març.

Hui hem presentat el llibret d'enguany després de sopar al casal, on he pogut conèixer alguns col·laboradors que també han participat escrivint articles en ell. Ara és quan pense la quantitat de gent que hi ha disposada a difondre el món de les falles, i em crida tant l'atenció veure com persones tan diferents poden aconseguir coses tan meravelloses i didàctiques per un objectiu comú.

Segurament fins després de Falles no puga llegir-lo tranquil·lament, però he d'admetre que li he pegat una mirada abans d'anar-me'n a dormir i que m'ha fet somriure bastant el títol d'enguany, "El clima faller", un tema que comprén moltes terminologies plenes de sàtira i humor, així com articles d'investigació i història. Però no puc continuar ara amb aquest llibret, perquè el despertador no tardarà molt a sonar i segur que prompte podré reprendre la seua lectura.

---

18 de febrer. Posada de banderes.

El carrer també es vesteix de gala. Ara sí, estem completament dins de la recta final fins a la Setmana Fallera, i els dies passen volant, amb nombrosos actes quasi diàriament i coses per preparar. Aquesta setmana toca engalanar els carrers amb les senyeres, i especialment les cases dels representants, pel que hui em toca a mi. A més a més, he de dir que no és fàcil aquest moment, perquè moltes vegades cal un poc d'enginyeria per a penjar-les i que no suposen un problema ni als cotxes ni al veïnat del carrer.

Encara que tracte d'una cosa molt simple, no oblidaré aquest moment de veure tanta quantitat de gent entrar al meu carrer, com si es tractara d'una despertà; inclús la meua família, a casa, es va sorprendre moltíssim, la qual cosa va convertir el moment en únic i especial, ja que ens adonarem de tota l'estima que ens té la resta de fallers i quant volen acompanyar-nos en aquest somni.

---

22 de febrer. La Crida: La carcassa d'eixida.

Un dia clau, el començament oficial de les Falles de 2020 ha arribat. Quina millor forma hi ha de celebrar-ho si no és amb una despertà? M'encanta el tro de bac, igual que a la resta de persones que formen la meua falla, pel que som de les falles més nombroses que participem en la macrodespertà de hui, un moment on predomina el soroll i el fum, però sobretot la felicitat del fet que ja aplega el més gran. Hui predomina la germanor fallera, i la mostra és que hem passat tots junts el dinar i la vespra, esperant que arribe l'hora d'anar a la Torre per a l'acte de la Crida, encara que jo anara a vestir-me de fallera un poc abans. No puc explicar la felicitat de la nit, ballant amb els meus al so de la música de la nostra xaranga, abraçant-nos amb els representants d'altres falles, deixant-nos portar per l'ambient que es respirava, i amb un nuc en la gola amb les carcasses finals de l'acte. Estava pletòrica en l'acte i pel que significava tot el que estava vivint: la festa gran havia començat ja!

---

23 de febrer. Cavalcada infantil: L'horta santroquera.

Un dels actes més significatiu per a un xiquet d'una falla és la cavalcada infantil, on desfila per tota l'avinguda disfressat i ballant, saludant la gent, etc. Personalment, pense que és un dels dies on es respira l'ambient festiu tan sols eixint de casa.

Enguany nosaltres hem preparat una temàtica molt diferent de la resta, ja que es tracta de l'horta valenciana, on tots els infantils van vestits de les verdures típiques de València, segons l'època en què ens trobem durant l'any.

Com cada edició, també m'agrada participar ajudant a maquillar, a vestir-los o a cuidar d'ells durant el recorregut; encara que hui tan sols m'he encarregat de l'últim, perquè pensaven que jo devia de centrar-me més a gaudir dels moments i descansar el màxim possible. Però la veritat és que jo m'ho passe millor fent coses en la falla que dormint a casa, i això que m'encanta dormir.

---

26 de febrer. Exposició del Ninot: I l'indultat és...

Queden menys de tres setmanes per a Falles, pel que estem ja amb els últims actes abans de l'arribada dels dies grans, i hui s'ha inaugurat l'Exposició del Ninot de Torrent. Sempre m'agrada anar a aquesta inauguració, primer perquè puc saciar les ganes de veure falles a través dels ninots de totes, i segon perquè es dona a conèixer quins seran els ninots indultats d'enguany.

L'alegria ens ha arribat en conèixer que els nostres ninots, tant l'infantil com el major, han guanyat els premis als millors ninots de secció. El nostre graner infantil, obra d'Isaac Argudo, s'imposava a la resta amb la seua estètica amb roba i cabells reals. També Sacabutx ens està malacostumant a guanyar premis, amb una temàtica enguany molt santoquera que tractava sobre el tro de bac i el CRE, plena de sàtira i **baix la firma d'explosió** que tenen en els seus treballs.

Sens dubte, estem en una setmana feliç per a nosaltres respecte a premis, i amb més ganes encara que arribe el cap de setmana, ja que s'acosta un dels meus dies preferits de l'any!

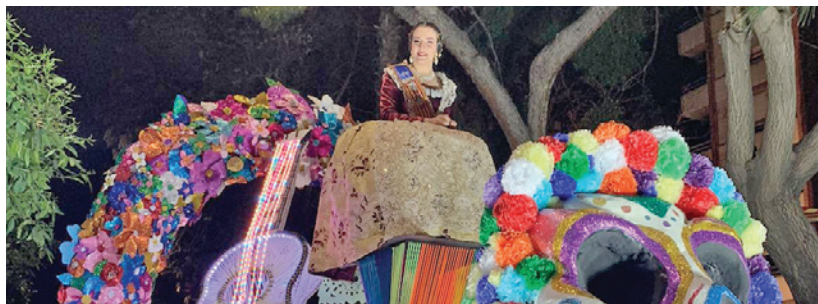

---

29 de febrer. Cavalcada del Ninot: Curant un mal record.

Encara amb la pell estarrufada i els ulls plorosos, custodiada per més de 150 persones i un “Sobreviuré” que sonava de fons amb el millor desastre càotic que puc tindre, amb amics ballant i compartint la meua felicitat... així començava tot. I és que, poder veure la meua comissió desfilant des del lloc més privilegiat i únic, era sens dubte un dels moments en què m'omplien més les ganes de viure. Qui coneix la meua trajectòria en la falla sap que una de les coses en les quals sempre m'agrada participar és realitzar la carrossa per a la Cavalcada del Ninot, sobretot a l'hora de dissenyar-la i aportar-hi idees.

Encara que enguany, en un principi, no volien que treballara en ella, perquè pensaven que havia de gaudir i no fer res, s'adonaren que jo realment gaudisc anant al baix a treballar, i si ho havia fet tots els anys anteriors per a altres falleres majors, per què anava a ser diferent sent per a mi?

Entre purpurines de tots els colors, ha arribat el moment, i encara que estava un poc nostàlgica per no poder disfressar-

me, sabia que anava a complir un dels meus desitjos d'aquest 2020: llevar-me una espineta que en 2001 aparegué, i que no era altra cosa que pujar al més alt d'una carrossa, cosa que en aquell any no vaig poder fer. Per això les primeres emocions arribaren en quedar-me asseguda en ella abans de començar i veure com tots estaven emocionats allà baix, sabent que el mal record s'havia acabat.

Però aquest desig també anava acompanyat d'un altre: veure la meua comissió esperant-me en passar per la tribuna, celebrant tots junts que tot havia eixit bé. Un moment en què vaig emocionar-me tant que no podia mirar més enllà de la comissió, i vaig trencar a plorar i aplaudir als meus fallers i falleres, contagiant aquesta sensació d'orgull a tots. Tot açò es va convertir en unes imatges que sempre estaran gravades en la meua ment i que segur que no oblidaré.

---

1 de març: Premis de la Cavalcada: Alçat el vol.

Potser no vos ho creureu, però encara porte un somriure d'orella a orella des d'anit. Com ja he dit alguna vegada, m'agrada comparar el fènix amb les falles, i, particularment, en el meu somni, vaig tindre la sensació de començar a volar de veritat. Però estava molt equivocada. Hui hem inaugurat el mes tan esperat amb la millor de les alegries: hem guanyat els premis a millor crítica i millor comparsa de la cavalcada d'ahir. Uns premis que ens han fet esclatar d'alegria davant de la resta de les falles, incrèduls de tornar a guanyar les dues categories després de tants anys en el pòdium però sense fer el doblot d'or. Ara mateix continue sense paraules per tota la mescla de sentiments que m'ha produït aquest moment. Guanyar una cosa així té molt de mèrit, ja que ens han nomenat la millor de les 29 falles que conformen Torrent. Si això ho juntes amb la meua implicació tots els anys en la Cavalcada i que damunt es tracta del meu regnat, la sensació és realment sorprenent i plena d'agraïment. Perquè tinc el sentiment que el fènix ja ha alçat el vol, i que ens dirigim directes a la Setmana Fallera més esperada amb el millor i més inesborrable dels meus somriures.

---

2 de març. Premi de llibret “La Marina”: Un llibret ecològic.

Tot el que se sembra, s'arplega amb el temps, i el treball que conté el nostre llibret ha fet que estiguérem nominats a un premi sobre el millor article de temàtica ecològica, i que dona importància al medi ambient, pel que hem anat hui fins a Sagunt a conèixer la deliberació de la falla organitzadora.

En ser la primera edició d'aquest concurs, i coneixent la resta de les falles nominades, no pensava que anàrem a sentir el nostre nom com a guanyadors, però així va ser, encara que de la sorpresa ens quedàrem paralizats als nostres seients, sense poder aplaudir ni cridar d'alegria durant uns segons, mirant-nos els uns als altres incrèduls amb el que acabava de passar. Però sí.

Gràcies a l'article “Falles (in)sostenibles”, guanyàvem el primer premi “La Marina”, i esperàvem que el seguiren molts més en els següents dies.

---

7 de març: Replegà, mascletà i Gala de Recompenses: Esperant el pas del temps.

Un altre dia intens ha arribat, començant amb l'acte de la "replegà" pels comerços de la barriada, on els més menuts gaudeixen entrant a cada local cantant i ballant per a traure diners per a la falla. Però tot ha continuat en finalitzar i anar-se'n a casa corrent per a desvestir-me de fallera, ja que la resta de fallers i falleres ens esperaven en el casal amb una xaranga per a anar a veure la mascletà de l'ajuntament de València.

Ha sigut un matí que tan sols havíem de disfrutar del moment, deixar a un costat el treball per a deixar-nos portar per l'ambient faller, ple de pólvora, ple de soroll, ple de felicitat.

Sens dubte, és un moment on la germanor cobra sentit, perquè donava satisfacció veure tots junts ballar i cantar a una, des que hem eixit del casal, fins al final de la mascletà. Però com ja he dit al principi, es tracta d'un dia intens, i, després de dinar, amb la corresponent becadeta, tocava preparar-se

per a la nit, on he viscut la primera Gala de Recompenses com a Fallera Major. Es tracta d'una gala santroquera, on el més lluent són els seus fallers amb la brusa i els polars, i on donàvem les recompenses de l'any i també el detall que vaig preparar per a cada component de la falla.

La temàtica d'enguany, seguint el lema de la falla major, parlava del pas del temps. Hem pogut recordar anècdotes i històries que ens han passat en la falla. És ací quan m'adone de totes les vivències que tenim al voltant d'un lloc, sent un dels motius pel qual pense que els fallers i les falleres de la comissió són més família que coneguts.

Seguint els meus passos de fer les coses d'una altra manera, en recerca de l'originalitat, vaig decidir que l'embolcall tinguera l'apariència d'un masclet, per a convertir aquest moment en un joc per a tots els fallers durant tota la nit...

Som una falla de pólvora, i ja sabeu que per a mi té un significat més enllà que el seu esclat.

---

8 de març. No a l'asil però sí la xaranga: Primers símptomes.

Està passant alguna cosa molt seriosa. Se suposa que hui havíem d'anar a visitar l'asil, però ha arribat una espècie de virus a Espanya, el qual diuen que és molt infecciós i perillós al mateix temps, i que afecta els més majors, per la qual cosa ens han avisat des de la mateixa residència que no anàrem a veure'ls per prevenir un possible contagi als seus usuaris.

He de reconèixer que m'ha fet un poc de tristesa que un acte al qual acudisc sempre s'anara a suspendre enguany, però l'essència del faller continua present, i hem aprofitat per a anar a visitar les altres falles amb la xaranga ja contractada que ens estava esperant en la placeta.

El que havia començat com un dia trist, ha acabat sent un dia de celebració. Faltaven pocs dies per al 15 de març, i jo em centrava sobretot a aprofitar els últims moments d'aquest somni que ja veu el seu final en deu dies.

---

9 de març. Mascletà en TeleValencia: Segon avís, i no de mascletà.

Ara sí, començàvem el preàmbul de la Setmana Fallera, i quina millor forma de celebrar-ho que anant a la mascletà? Però hui no anem a estar al peu de la plaça, sinó des de les altures de l'Ateneu, ja que hem sigut convidats per TeleValencia a viure amb ells aquest matí. Crec que mai no l'he vista des de dalt d'algun lloc, i això em provocava un cert nerviosisme i emoció. Després de les carcasses finals, ens mirarem feliços els quatre representants; jo podia notar les ganes d'ells que arribara el cap de setmana, quan començarien els dies de Falles, de la mateixa forma que ells també ho notaven en mi. Però torne a sentir un rumor que em congela la sang: El famós virus està incidint encara més en les nostres vides i hi ha una possibilitat de suspendre les Falles... Però, per sort, les autoritats acaben de dir que no es van a suspendre, així que el meu somni continua el seu trajecte fins la setmana gran.

---

10 de març. Suspensió de les Falles de 2020: Emplaçament d'un somni?

Tant de bo haguera transcorregut la nit com teníem pensat: celebrant les “prefalles”. Però lamentablement estem ja en la cendra.

D'un colp, sense avisar, sense prevenció, sense posar límits davant del que ens venia. De la histèria a la suspensió. De sobte.

La veritat és que m'encantaria tindre la solució a tot això, però el caos només ha fet que començar. “Les Falles de 2020 han quedat suspeses” sona una vegada i una altra al meu cap, mentre al meu voltant la gent anava d'un lloc a altre del casal, sense saber què fer, sense saber què dir... arriben les primeres llàgrimes de Carme, i jo continuava incapaç d'articular paraula.

Realment és així com s'acaba aquest somni? De veritat aquesta sensació de buit ja serà el que quede d'una il·lusió?

El xoc és molt gran ara mateix, i les primeres paraules que ixen de la meua boca són "I ara què passarà amb els artistes?" Baix la mirada de sorpresa dels que allí estaven.

No puc explicar aquest trencament per dins que tinc ara mateix, sols pense en tot a la vegada i no puc entendre res. Se suposava que tot estava bé, i ara, simplement, ja no ho està. Desitge que tot quede en una broma de mal gust.

Però, per part meua, només puc dir que ara més que mai hem de traure la nostra essència, el fènix amb el qual tant m'agrada comparar-nos necessita eixir de les seues cendres a les quals l'han obligat a sotmetre's inesperadament amb totes les nostres forces.

Ens omplim la boca que les Falles són els 365 dies de l'any... I ara és el moment de demostrar-ho! Eixirem d'aquesta, estic segura, com sempre hem fet...

Herois?

Per Laura Gómez Pedrós

Si mirem arrere, només uns quants mesos, ens vindrà una imatge totalment diferent de la que tenim ara als carrers. Quan ens véiem, i fruit del nostre caràcter llatí, érem de besos i abraços, de donar-nos la mà, i sobretot d'ajuntar-nos per a celebrar i sociabilitzar cada instant en les nostres vides, i és que els espanyols som molt així, de celebrar, de mantindre costums, tradicions i cultures com la nostra, la cultura de les Falles.

De sobte, el rellotge es va parar, quan a la nostra ciutat es començava a oldre a Falles, quan molts carrers ja estaven invadits per les carpes i parts de monuments, quan els fallers i falleres havien tret dels seus armaris la seua rica indumentària, quan el vapor dels centres de planxat era intens a totes les cases festeres, quan els perruquers i les maquilladores ultimaven les seues estretes agendes per a poder complir amb les seues clientes, quan els hostalers feien arreplega desmesurada d'aliments i begudes, els col·legis elaboraven activitats especials, les banderes onejaven en els balcons, l'aroma a flor eixia del seu magatzem... i sobretot les ganes de Falles, això era el que més es notava en cada casal, en cada representant d'un any que havia sigut excepcional i que tenia per davant la traca final com a passador d'or.

Però el rellotge es va parar.

Cert és que, abans d'eixe dia, ens arribaven notícies, però les féiem molt llunyanes a nosaltres; tal vegada la realitat de la situació es va veure tard; vull pensar això, que qui la va haver de veure la va veure tard, perquè, encara que igual de dolorós, tal vegada uns dies abans haguera sigut diferent. Però no és d'això del que vull parlar-vos, no vull parlar-vos del que pense, no vull parlar-vos dels meus sentiments com a fallera, i ni tan sols de mon sentir com a mare que se sent impotent davant de la seua filla, a qui ha d'ajudar a assimilar que les seues Falles com a Fallera Major Infantil s'esfumen de moment... Vull parlar-vos d'ell i d'elles, els meus testimonis, eixos fallers de la nostra comissió que, durant eixos dies de silenci als carrers, dies d'incertesa, pors, soledat, malaltia i —per què no dir-ho— dies de morts, van estar en primera línia cada un des del seu lloc de treball, tots ells molt diferents, però necessaris del primer a l'últim, com altres tants que estic segura que tenim en la nostra comissió; per elles, per ells, per tots i cada un dels santroquers i santroqueres que van estar i continuen estant donant-ho tot per continuar tenint VIDA.

Aquell 14 de març, tot es va tancar: els xiquets no tornarien al col·legi, compraríem en els supermercats sense mesura fent cues quilomètriques, no teníem ni idea d'allò a què ens enfrontàvem, els carrers quedaven buits de gent, la incertesa a nivell empresarial i laboral col·lapsava telèfons

i, per descomptat, la sanitat es veia totalment desbordada davant d'un virus que ens va invadir i vingué per a quedar-se.

Els vaig llançar les mateixes preguntes als cinc, Mª Paz (professora), Sandra (policia local), Luis (empleat de banca), Encarna (treballadora d'un supermercat) i África (infermera); preguntes sense trampa, preguntes que qualsevol de vosaltres que llegiu açò em podríeu respondre, cada un des de la seua experiència personal, des de la seua vivència, i que tal vegada, prompte, tant de bo, podem contar-nos en persona.

Cada un va rebre la notícia de la suspensió de les falles d'una manera diferent...

-Sandra: Amb molta pena i tristesa.

-M. Paz: Durant eixa setmana van eixir diverses notícies sobre les úniques vegades que s'havien suspés les Falles. Era com preparar-nos per al que s'estava forjant. La veritat, va ser una maçada.

-Encarna: La vaig rebre a través de la ràdio.

-África: La vaig rebre de manera "agredolça". Agra, perquè havien suspés nostres festes amb tot el que comportaven,

i, dolça, perquè com a professional vaig sentir un gran alleugeriment, ja que el que estàvem vivint en els hospitals no era el que estaven comunicant en TV, i veia que en breu els hospitals s'anaven a col·lapsar i ens anaven a faltar llits en les UCI per a tractar els pacients

-Luis: Estava sopant en el casal. Este any, la meua filla major, Carmen, és la Fallera Major Infantil, i tota la família estava molt il·lusionada amb el començament de la Setmana Fallera. Serien més o menys les 10 de la nit, i estàvem tots pendents dels mòbils i de la televisió, no esperàvem la trista notícia, no podíem pensar un març sense falles, sense ofrena a la Mare de Déu dels Desemparats, sense la dansa a Sant Josep, sense la cremà... i un muntó de coses que et passen pel cap en eixos moments. Però arribà la notícia, les Falles de 2020 se suspènien; tots els presents ens miràvem, no ho podíem creure, pareixia una broma... encara que no l'era...

Cada un estava en un lloc...

-África: Jo estava a casa, eixe dia havia eixit d'una guàrdia.

-Encarna: A casa, jo estava a ma casa.

-Luís: Com abans ja he fet referència, em va agarrar al casal.

-**Sandra:** Tot el tema em va agarrar al xalet dels meus pares.

-**M. Paz:** Crec que ho vaig sentir en la ràdio al tornar del treball.

Va saber reaccionar el col·lectiu faller?

-**Encarna:** Alguns sí i altres no.

-**Luís:** Pense que en la seua gran majoria sí, vam ser i som responsables amb la situació, i vam saber reaccionar davant de la situació. Vam ser i som solidaris amb la societat fallera (fallers, artistes fallers, floristes, pirotècnics,...). Coneixíem i coneixem que sense ells esta festa no és possible.

D'altra banda, pense que hi ha una minoria que no ha sabut reaccionar, o els ha importat molt poc el futur de les nostres Falles, i només pel simple fet que no s'anaven a celebrar, junt amb els esmorzars, menjars, sopars, i revetles típiques d'estes festes, s'han fet a un costat, deixant de ser solidaris amb les mateixes; però ja dic que es tracta d'un xicoteta minoria.

-**M. Paz:** Bo, no ens va quedar una altra, resignació crec que és la paraula. No sabíem com de gros era el que venia, però ho havia ser perquè les Falles mouen molts diners; no podia ser una decisió mal presa, havien d'estar segurs del que estaven fent.

Jo crec que després de la ràbia i la indignació tot el col·lectiu faller sí que vam saber entendre que era el millor per a la situació que començàvem a viure.

-Sandra: Per descomptat que sí, hi havia molt poc de temps de reacció i encara així es van prendre totes les mesures necessàries.

-Àfrica: La veritat és que em va sorprendre molt com va reaccionar tot el col·lectiu faller, però sobretot els màxims representants de les distintes comissions. Destaque la comprensió dels infants que inclús sent xicotets van entendre a la perfecció la gravetat de la situació.

Els primers dies confinats van ser especialment durs laboralment, però segur que algun moment especialment dur hi va haver...

-Sandra: Va ser una sensació estranya. El simple fet de veure els carrers buits ja impactava; molta incertesa, mai abans no havia viscut quelcom així. El més dur era eixir a treballar deixant la família a casa i amb por de poder contagiar-los.

-Àfrica: Doncs amb molta por a la incertesa. Ningú no sabia com actuar davant d'esta situació i inclús menys enfrontar-la sense els EPI (Equip de Protecció Individual) corresponents. Els primers dies era tot caos: rebíem

milers d'ordes que canviaven per moments, els quiròfans els transformàrem en box d'UCI, tot el personal mèdic i d'infermeria se va reubicar per a reforçar les plantes d'hospitalització i UCI. El moment més dur va ser quan em tocà ajudar un anestesista a intubar una pacient que venia d'estar ingressada en planta 20 dies. La pacient va entrar conscient a la UCI amb una gran dificultat respiratòria, ens mirava amb una cara i com va poder ens va dir "Ajuda'm! M'ofegue!" Nosaltres portàvem ja quasi un mes amb l'hospital ple de pacients Covid i més o menys ja coneixíem l'evolució i sabíem que la gran majoria que entrava a UCI i era intubada ja no eixia. A hores d'ara encara tinc gravada eixa careta de la pacient demanant-nos ajuda.

-M. Paz: Bo, jo treballo en educació, així que les vacances falleres (que sí que es van disfrutar com a vacances) ens van ajudar a tindre temps de reacció, a posar-nos les piles i a inventar un nou sistema d'ensenyança online per al que ningú no estava preparat.

A pesar de tindre plataforma educativa com la majoria de centres escolars, no estàvem preparats. Al principi, va ser assaig-error.

Crec que el més dur va ser, passats 15 dies, amb el sistema ja en marxa, comprovar que açò no era cosa d'un parell de setmanes o d'un mes, que açò anava per a llarg. Respecte

del treball, no tindre horari, la sensació d'estar connectat tot el dia. També la responsabilitat de contestar tots els xavals, tots els dubtes, a qualsevol hora, en qualsevol moment. Que ells sentiren que continuàvem al seu costat, i això, segons passaven les setmanes, es feia més dur. Crec sincerament que he treballat moltíssim més en el confinament que en cap situació normal. Li hem tirat moltíssimes hores.

-Luís: Ho vivim amb un compromís total, intentant recolzar i ajudar en tot el possible. El moment més dur va ser la defunció de mon pare; no de Covid, però crec que si no haguera existit este virus, els hospitals hagueren estat menys saturats per a atendre amb rapidesa altres malalties que necessitaven atenció immediata.

-Encarna: Va ser impactant. Eixir al carrer per a anar a treballar i veure tot Torrent buit i en silenci. El moment més dur va ser quan la gent no feia cas de les mesures sanitàries que havien d'adoptar. Bo, algunes persones, clar. Perquè moltes eren respectuoses i comprensives.

Enfront del confinament general... l'actitud de la societat va ser....

-**Luís:** Sempre hi ha excepcions, però l'actitud de la gent ha sigut excel·lent, han demostrat ser un societat responsable i solidària.

-**África:** Per a la gran majoria, estar confinat va ser com una festa on després de passar el dia a casa, fent tortades, disfressant-se, fent exercici... l'acabaven amb un aplaudiment solidari. Dic que va ser una festa perquè, gràcies a Déu, no els va tocar viure la mort d'un familiar, amic o veí durant el confinament, i no saben ni s'imaginen el que és que un familiar teu entre en un hospital pel seu propi peu, parlant i amb un simple refredat, i als dies isca de l'hospital en una **copa**.

-**Encarna:** En massa casos molt negativa. El confinament va fer ressorgir molt d'odi personal en les xarxes socials.

-**Sandra:** En general bé, la gent ha respectat majoritàriament les normes.

-**M. Paz:** Crec que la societat ho ha fet molt bé; sempre hi ha excepcions, però en general vam fer el que ens van demanar. Vam estar a casa i vam utilitzar tots els nostres recursos i creativitat per a no tornar-nos bojós.

La por ha estat present...

-**Encarna:** Sí. No per mi, sinó pels meus.

-**M. Paz:** No; por, no. Preocupació pels sers volguts més majors, per protegir-los i que no s'exposaren. Però por, no.

-**Sandra:** No era por, era respecte. Sobretot al principi quan es desconeixia tant el virus, pel risc a contagiar els familiars.

-**África:** Sí, he passat por. El dia d'abans d'anar a la guàrdia ho passava amb molts nervis per la incertesa del que m'anava a trobar l'endemà en el treball. Por, no per poder-me contagiar, més aïna la tenia per si jo contagiava algú de la meua família.

-**Luís:** No sé si la paraula és por, però sí que he sentit preocupació per familiars i amics; sempre pensant "i si ens passa a algun de nosaltres". De fet, un germà es va contagiar dies abans del confinament, i va estar més de 40 dies tancat en una habitació esperant que el virus desapareguera. Va tindre la sort de no necessitar ingrés hospitalari, de fet no sabem al 100% que fóra infectat de Covid, ja que no li van fer el test de detecció ni abans ni després, i això que ho va sol·licitar.

Herois són els que han estat i estan en primera línia...

-**África:** Serà que no. Som persones normals que al seu dia triàrem el món de la sanitat amb tot el que comporta i assumírem els riscos de la nostra professió. Som persones treballadores que intentem complir amb la nostra

responsabilitat en tot moment. Jo sóc igual d'humana que tu i he de reconèixer que molts dies m'ha costat anar a treballar, que he anat plorant en el cotxe, així que d'herois poc tinc jo.

-Sandra: Herois, no. Hem complit amb la nostra obligació i el nostre treball. Encara que ha sigut molt dur.

-Luís: Crec que molta gent ha estat en primera línia, i tots ells sense excepció mereixen un reconeixement social.

-M. Paz: Sí, crec que sí. Han estat en el pitjor sense mitjans, en circumstàncies de treball penoses, i ho han donat tot. Sense importar horaris, risc... Sí que ho són.

-Encarna: Per descomptat. No sols fas jornades laborals més llargues i et canses físicament, a més la por i la tensió constant t'afecten psicològicament.

No tots van eixir al carrer a treballar, però des de casa...

-Luís: Tota aquella persona que haja contribuït a minimitzar l'impacte de la pandèmia, mereix també el reconeixement social. Al final, tots contribuïrem d'alguna forma a millorar la situació.

-Sandra: Han complit amb el seu treball igualment, encara que no té res a veure eixir al carrer amb treballar des de casa.

-Encarna: Molta gent no ha valorat el seu treball. Però crec que també han sigut molt importants. Els encarregats de la formació dels nostres fills i filles han tingut també que adaptar-se molt ràpid a les noves formes i donar classes amb els seus fills al costat. (En molts casos menors que no paren quietes). El funcionariat ha tingut un treball desbordant tot el temps, sabent que d'ells depenia el cobrament o no d'un ERTO. Molta gent creu que els dóna igual i no és així.

-África: Els considere també persones responsables i molt primordials per a realitzar un bon treball en equip.

-M. Paz: Jo crec que cada un hem aportat el nostre granet d'arena a la societat. Potser l'heroi és el que s'ha estat jugant la vida; els altres estem en un altre nivell, important també però des de casa les coses es veien d'una altra manera. La llar et protegia.

Treballar ha sigut especialment difícil durant els pitjors moments de la pandèmia...

-Sandra: Doncs prenent totes les mesures de protecció i d'higiene. En el meu cas he tingut molt més treball que en altres moments d'una manera molt més complicada, ja que hi havia contacte amb els ciutadans.

-M. Paz: Bo, com ja he comentat abans, jo sóc professora de Secundària. De la nit al dia hem inventat una nova forma

d'ensenyar. Hem usat la tecnologia com mai no ho havíem fet abans. Hem ajudat i ensenyat als pares dels nostres alumnes a connectar-se. Hem posat els nostres recursos, l'ordinador i tots els dispositius a l'abast, mòbil... i li hem tirat moltes hores.

-África: He de dir que desenrotllar el meu treball durant el confinament en l'hospital ha sigut dur per molts motius; però, sobretot, per no tindre al principi EPIs i per haver de discutir i plantar-nos per a aconseguir una simple màscara quirúrgica.

-Encarna: Molt dura. Mai no havia viscut quelcom igual tant de temps. Mai no vaig pensar que m'avergonyiria de certs comportaments. I tampoc no vaig pensar que hi hauria gent tan meravellosa. Un dia una dona em va regalar una rosa amb una nota que deia "Gràcies pel teu treball, eres la meua heroïna". Vaig plorar, lògicament. Li estic molt agraïda, em va servir d'espenta.

-Luís: Jo, personalment, he estat acudint al meu lloc de treball; en això no he notat cap diferència. El que sí que és cert és que el mode d'interrelacionar-nos ha canviat molt.

Vivim en una incertesa davant de les Falles...

-Encarna: Farem festa, sabent guardar les normes sanitàries. O almenys eixe és el meu desig. Tant de bo es complisca. I podrem passar-les tots i sans.

-**Luís:** La nostra festa sobreviurà a esta pandèmia, encara que és cert que la forma de celebrar-la canviarà, almenys temporalment, fins que existisca una vacuna eficaç, capaç de combatre el virus Covid-19. Evolucionarem, com sempre ho hem fet, però crec que més ràpid del que haguera sigut normal.

-**Sandra:** Espere que en 2021 es porten a terme les Falles, però seran amb mesures i protocols diferents.

-**M. Paz:** A finals d'agost ho veia un poc més negre. Era dels que pensaven que no arribaríem a octubre sense ser confinats, i, la veritat, s'acaba el mes de setembre i ací continuem aguantant. Pense que si anar al col·legi, amb la quantitat de mobilitat, agrupació i possible contacte que això suposa, es pot dur a terme, podrem fer tot el que ens proposem. Només cal pensar diferent, deixar de lamentar-nos per les coses que no podrem fer igual i tirar de creativitat per a reinventar la nostra festa i arribar a unes Falles que s'han de celebrar però de manera diferent. Jo estic convençuda que les del 21 les celebrarem, clar que sí.

-**Àfrica:** La veritat que no tinc ni idea, és una situació nova per a tots i canviant com van passant els dies. El millor és viure el dia a dia i no pensar en el demà, ja que el que penses hui demà serà una altra cosa. No sé si la festa de les Falles la viurem com estem acostumats, és més no sé si les

“viurem”. Vist allò que s’ha vist, no crec que s’arrisquen. Una pena.

Esta horrible pandèmia, entre altres coses, servirà per a valorar més algunes activitats professionals...

-M. Paz: Crec que ha quedat clar que no hi ha treball xicotet ni poc important, perquè, començant pel personal de neteja de qualsevol lloc, públic o privat, passant pel repartidor de qualsevol xicoteta o mitjana empresa, fins al personal de logística de qualsevol multinacional, tots som necessaris.

-Sandra: En els moments més durs, sí; FCS, sanitaris, personal d’alimentació... el problema és que, quan les persones estan bé, s’obliden prompte d’allò que s’ha viscut.

-Encarna: Crec que sí. Encara que amb el temps s’oblidarà de nou. Solem entropessar amb les mateixes pedres. Crec que serà, si tenim sort i passem açò. Una batalla que contar als nostres nets i netes: “Corria l’any de la pandèmia i...”

-Luís: Crec que tota activitat laboral és important per a esta societat tan globalitzada. És cert que durant la pandèmia algunes professions han sigut vitals, com la sanitària, però la distribució, el sistema financer, el sistema educatiu, els mitjans de comunicació, les Forces de Seguretat de l’Estat... i molts altres també ho han sigut. Pense que estem en una societat global, i com a tal la resposta ha de ser global.

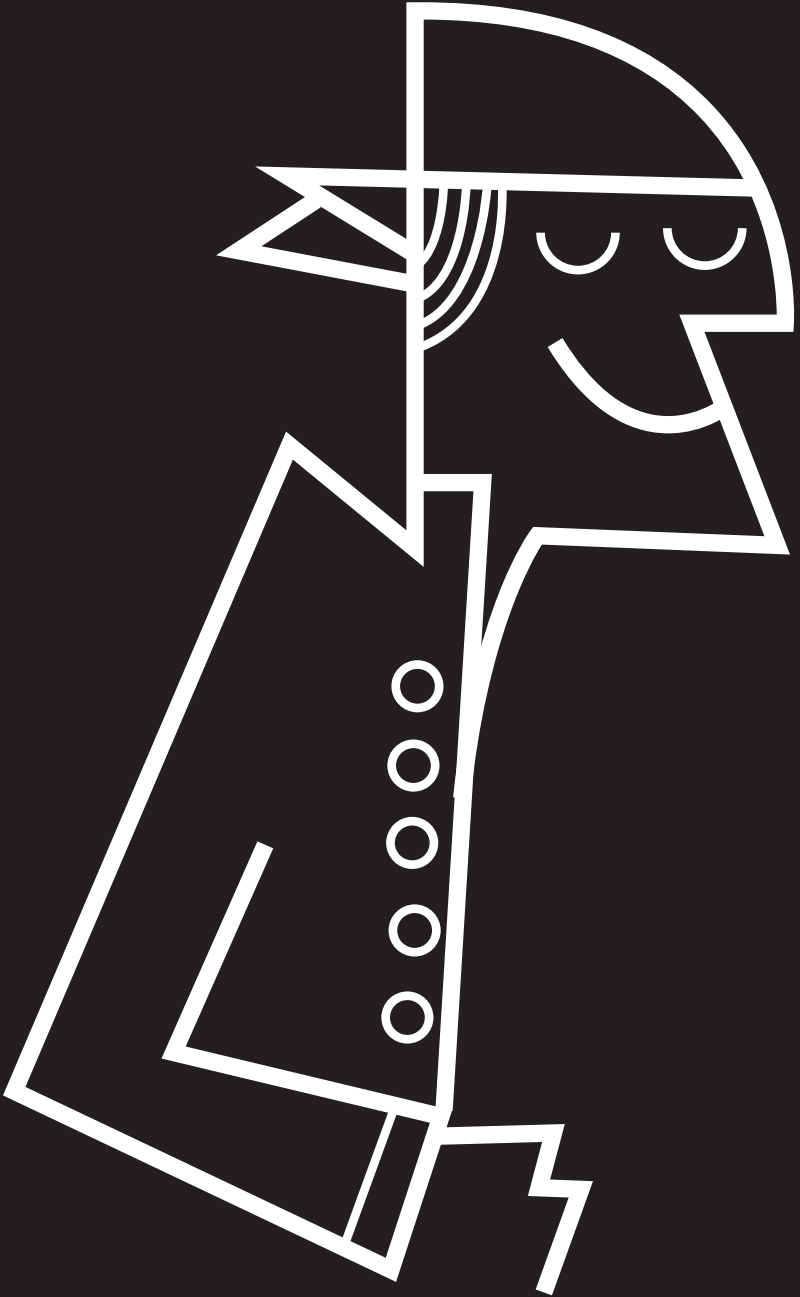

Cinc testimonis, cinc veus completament diferents, cinc experiències, cada una des del seu àmbit professional i personal; cinc persones, cinc valents, cada un amb les seues coses, cinc cors, cinc fallers, cinc santroquers. Han sigut generosos al donar-nos les seues paraules, tal vegada en un moment en el qual les coses es tornen a posar lletges, en un moment en què l'horitzó continua sense veure's; seguim amb el dubte, amb la incertesa. Quan este xicotet article estiga en les teues mans, no tinc ni la més remota idea del que estarà passant en el carrer, no sé si anirem de cara a les Falles de 2021, o pel contrari tornarem a passar un març en blanc; vull ser positiva, però els números no em donen opció a ser-ho; vull continuar somiant, però l'esperit va perdent força en un col·lectiu ple d'herois de moltes classes.

Per a mi, tots els fallers i falleres que estem "resistint" som xicotets herois, perquè la nostra festa és molt més que això, només festa, és música, és aroma, és lletra, és paper, és pintura, és art, és fil, és martell, és veu, és Cultura, és Patrimoni.

Siga quina siga la situació, remem en una mateixa direcció, siguem els herois de la resiliència. Ells i elles ho van ser i ho continuen sent, els que van estar quan pitjor vam estar; no deixem que els nostres hereus reben una festa pobra de carisma; creguem, continuem nodrint com ens permeten les circumstàncies una manera de viure, les nostres **Falles**.

Fallers brillants

Per Dori Rodríguez Torrecilla

Aprofitem aquest espai del llibret per a homenatjar els condecorats amb la màxima recompensa. Toca als de l'any 2020, un any complicat per a la humanitat i, com no, per a la nostra festa, les Falles. Un any difícil d'assimilar que al mateix temps ens ha fet reflexionar. Un any per a oblidar? O tal vegada per a recordar? El que no hem d'oblidar és a continuar i engrandir la festa de les Falles com tots sabem fer-ho. Ànims, fallers i pel 2021!

I per a recordar qui són els recompensats de 2020, qui millor que la gent del seu entorn, la més pròxima.

Ismael Fabiá Calataiud per Agustín Simarro

Ismael va arribar a la falla de la mà de la seua mare en 1979 amb quatre anys. Va participar en els campionats de futbol faller des de xiquet, com a bon afeccionat que és d'aquest esport.

La meua amistat amb ell va ser ja en la comissió major. Véiem jugar en el campionat de truc intern els nostres majors i ens cridà tant l'atenció aquest joc que decidírem aprendre i formar parella de joc, la qual cosa va fer que la nostra amistat s'accentuara fins a crear un fort llaç familiar. Ha fet els seus primers passos en el teatre de les presentacions (sense diàleg o se l'inventava), i els finals de festa d'aquestes al costat de la penya 'el Biberó', a la qual pertany, amb les nostres actuacions estel·lars.

Hui dia continuem, i per molts anys més! L'enhorabona per aquesta recompensa!

Rafael Alabarta Cuevas per M. Pilar Serrano Mansergas

Faller des de xicotet en la falla Ramón y Cajal, participant en totes les activitats fins a la joventut en què va conèixer la seua nòvia fallera de la nostra comissió, és a dir, a mi.

Els viatges a la falla anaven en augment, cada vegada més integrat.

L'any 2005 vaig ser Fallera Major. Eixe any va ajudar en tot i com si fora un faller més.

Però no va ser fins que es casàrem quan va passar a formar part de la nostra comissió. Fins i tot va entrar en la penya 'el Biberó'.

Ara formem una bonica família fallera junt als nostres fills, Maria i Carlos.

Salvador Miquel Alabarta per Viki Miquel Carratalà

La meua àvia i el meu oncle van ser fallers els primers anys de la falla, als anys setanta. Encara que tots els amics del meu pare són fallers de la falla la Plaça, ell es va apuntar a Sant Roc perquè sempre diu que havia de ser d'una falla seriosa del costat de sa casa, la de la placeta. El meu pare ha viscut al carrer de Bellido, i al costat de Fernando Alcalá, 'el cosí', es van apuntar a Sant Roc.

Ha estat bastants anys en la directiva, des d'uns anys –l'últim de Mendoza, crec–. S'encarrega de la loteria i d'organitzar algun esmorzar o dinar.

Creç que és un faller d'aquests que es manté a l'ombra però que si el necessites està disposat a ajudar. És d'aquestes persones que sent la falla, la defensa i està orgullós de pertànyer a aquesta gran comissió.

L'any que s'ha viscut amb més intensitat va ser 2010, quan vaig ser Fallera Major. Creç que el moment més emotiu va ser aquell en el qual el meu germà em pujà la banda. Si hi ha un acte que realment li emociona és l'ofrena, i el seu lloc per a desfilars sempre és l'última fila davant de la banda de música. Desfila amb el seu fill, Salva Miquel, el seu gran amic Javi Royo i el seu fill. Les falles de 2019 portà en braços la seua neta Clàudia.

A. C. Falla Plaça

Sanl Roc

Gómez Ferrer i Voltants

Recompenses falla Sant Roc

INSÍGNIA D'ARGENT

Astorga Galindo, Antonio; Aviño Sanchez, Aitor; Flores Solaz, Juan Manuel; Guimera Palop, Azucena; Martinez Mil, Arnau; Montesa Bono, Javier

INSÍGNIA D'OR

Arenas Mil, Carla; Baldovi Orquin, Mª Jose; Belenguer Santos, Mª Angeles; Casaban Daries, M Carmen; Cerdan Duque, Laura; Gonzalez Rodriguez, Rebeca; Llopez Vivo, Tomas; Manjon Osma, Jesus; Mil Comes, Amparo; Peris Gutierrez, Francisco

INSÍGNIA D'OR I BRILLANTS

Alejandro Campos, Silvia; Blasco Navarro, Nieves; Esquivel Ochoa, Ainhoa; Garcia Guerrero, Gema; Silla Garrido, Noelia

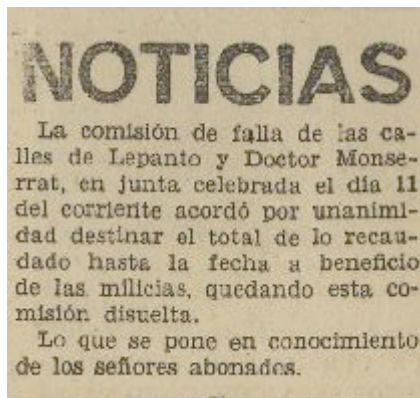
Literatura festiva d'un confinament

ANYS FALLERS SENSE FALLES

Per Javier Mozas Hernando

Notícia de la comissió del carrer Lepanto, anunciant la seua dissolució de cara a les falles de 1937 (diari El Pueblo, 18 de setembre de 1936)

Les Falles de març del 2020 han passat malauradament a la història per haver-nos quedat a les portes de la setmana gran de la nostra festa. El 10 de març, el President de la Generalitat n'anuncià l'ajornament, i, el 13 de maig, l'Alcalde de València Joan Ribó anuncià la suspensió definitiva de les Falles pertanyents a la Junta Central Fallera. La resta de juntes locals i poblacions ja ho havien comunicat o ho comunicarien posteriorment.

Però, estimat lector, enguany no ha sigut l'única ocasió en què les Falles no s'han celebrat. En més d'alguna altra ocasió estigueren a punt de no fer-se. A continuació, vos faré el relat d'eixos anys tan fatídics per a la història de la nostra festa.

El primer esglai va tindre lloc en l'últim quart del segle XIX. Les falles eren una forma de justícia popular, amb un fort component de sàtira, exhibicionisme i condemna al foc d'aquelles conductes censurables per a la societat. Esta festa popular, nocturna i al marge del poder municipal, fou considerada perillosa.

Per este motiu, l'Ajuntament volgué controlar les Falles amb establiment d'un arbitri o impost a partir de l'any 1851, pel qual, els veïns que volien plantar falla a la seua plaça o carrer, havien de satisfer-lo. L'impost anà pujant a poc a poc: a 10 pessetes en 1872, 15 en 1875, 30 en 1882, fins arribar a 60 pessetes en **1885**.

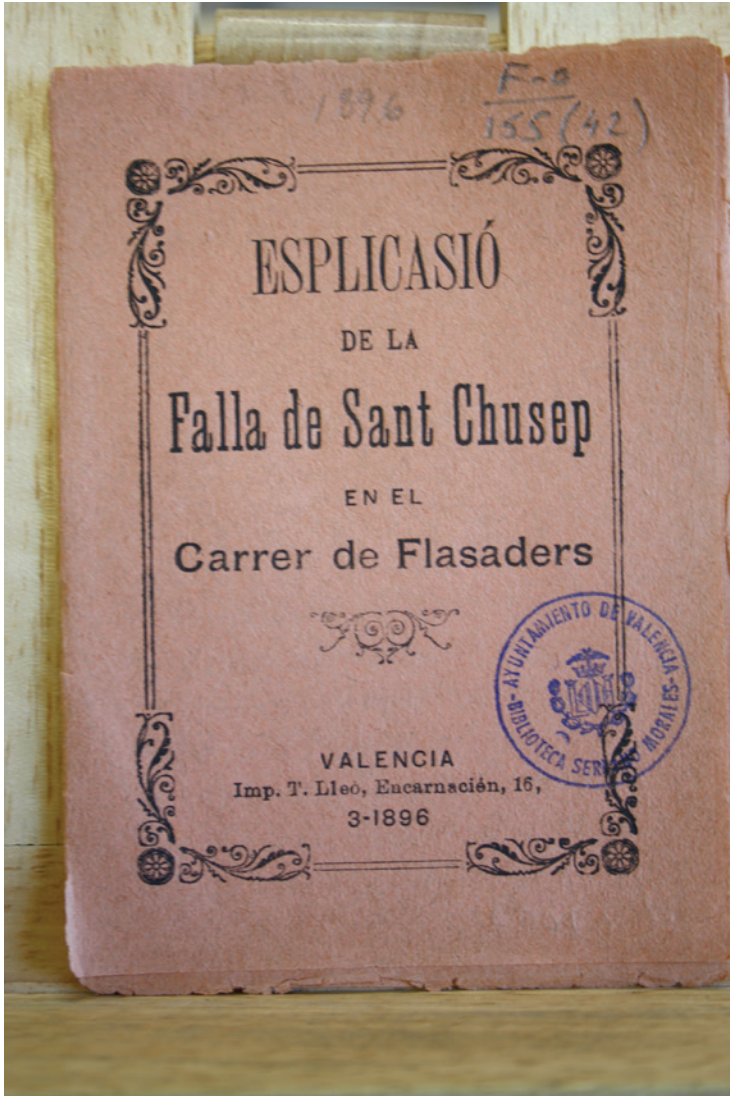
“Las fallas son una fiesta inculta, impropia de una capital seria y de primer orden” va ser una de les frases demolidores que es publicà en un dels diaris de 1885. L'objectiu estava clar: fer desaparéixer esta festa popular i tan crítica amb el poder i els seus polítics. L'alt import de la taxa municipal provocà que cap grup de veïns demanara permís per a plantar falla. La festa es paralitjà als carrers

i places de la ciutat de València. Només es plantà una falla a l'apartat carrer de Cervantes, sense que s'enterara l'ajuntament, i a l'interior del col·legi de la Beneficència.

Pocs dies després, afectà a València la quinta i pitjor epidèmia de còlera que hi hagué al segle XIX. A finals d'eixe mateix més de març, es detectà el contagi a la ciutat de Xàtiva. Un treballador del tren que connectava la citada ciutat i la de València es contagià en el viatge del dia 11 d'abril. Després de registrar les pitjors xifres al mes de juliol, amb prop de 300 morts diaris, l'epidèmia remití en setembre, deixant un rastre de més de 7.000 contagiats, quasi 5.000 morts a la capital i 30.000 en total entre les tres províncies.

Per a les falles de **1886**, l'ajuntament de la ciutat de València mantingué l'import de l'impost en 60 pessetes. I els fallers també continuaren oposant-se a satisfer l'altíssima quantitat per a plantar falla i celebrar festa. En esta ocasió, només el director del col·legi de la Beneficència decidí que els seus interns construïren i plantaren una falla al pati interior de l'edifici, per a diversió només dels asilats. Però també la premsa es feu ressò d'una falla silvestre plantada al *llunyà* Castellar per un fuster que no volia que el seu patró es quedara sense el popular festeig.

La premsa criticà enèrgicament la decisió de carregar-se la festa a colp d'impost, contra els nostres regidors que no eren considerats bons valencians... Però l'escriptor i regidor Félix Pizcueta abanderà un corrent de suport a la festa i aconseguí convèncer als seus companys de corporació per aprovar en 1887 una baixada del fatídic impost fins a 10 pessetes. El resultat fou immediat: en 1887, es plantaren 29 falles.

Portada del llibret ja editat, del carrer de Flasaders de 1896 (AMV)

El que el còlera de 1885 no aconseguí, quasi ho aconseguixen els polítics valencians... La festa havia aconseguit capgirar el seu camí i començà un creixement mai no vist anteriorment. Arribàrem a l'any **1896**, en què, de nou, va haver-hi una pedra en la història de la nostra festa... la primera vegada que tenim constància que es suspengueren les Falles. Eixe any, onze comissions falleres havien demanat permís per a plantar falles: Na Jordana-Burjassot (hui Lliria), Cirilo Amorós-Pascual i Genís (hui Félix Pizcueta), Guillem de Castro-Lepant, Pau, Maldonado-En Bany-Vinatea, i les places de l'Arbre, de Porxets, de les Mosques (hui de Mossén Milà), del Contrast (actual encreuament de Russafa i Dénia), de Galindo i Major de Russafa.

Dos de les falles a plantar, Na Jordana-Burjassot i plaça de l'Arbre, anaven a satiritzar la situació bèl·lica a Cuba. La citada guerra havia començat per febrer de 1895. El poble cubà volia independitzar-se d'Espanya. La contesa discorria lentament, fins que el ministre substituí com a cap militar el general Martínez Campos pel general Weyler a principis de 1896, i la guerrilla es va estendre a tota l'illa.

La situació es complicà fins el punt que el dia 8 de març de 1896, es declarà el fatídic estat de guerra a Espanya. Passaren uns dies d'incertesa, fins que el Capità General de València, José Lasso Pérez, publicà l'ordre el dia 13. El text prohibia expressament la festa de les Falles, les corregudes de bous i les partides de pilota al trinquet del Jai-Alai.

Es volia evitar la reproducció dels aldarulls ocorreguts durant les Falles de l'any anterior moments abans de la cremà de la falla de la plaça de Pellicers. Uns joves decapitaren els ninots, els posaren dalt d'uns pals i els passejaren pels carrers de la contornada en un estat de gran excitació i radicalisme. Ràpidament, la policia els reprengué i els portà a la càrcer.

El Capità General li comunicà el contingut de l'ordre al Governador Civil de la província eixe mateix matí, el qual es reuní per la vesprada amb l'Alcalde, Joaquín Santonja Lisboa, i el seu tinent d'alcalde per traslladar-li-la. Dos dies després, el 15 de març, l'Alcalde envià una carta als presidents de les onze comissions falleres amb l'ordre de suspensió de la festa.

Com a curiositat, sabem que 5 falles foren guardades pels seus fallers durant tot un any, i les plantaren en 1897 perquè l'esbós és el mateix: carrer de Maldonado, i places de Galindo, Arbre, Porxets, Galindo i Major de Russafa. Els fallers del carrer de la Pau no demanaren el permís, i les altres dos comissions presentaren un altre esbós amb composició diferent.

Passaren tres dècades tranquil·les per a la festa fallera, de progressiu creixement en quantitat de comissions falleres i actes del programa de festejos. Poc feia preveure que, després de la cremà de les falles de març de 1936, hi hauria un gir dràstic en la societat... i en la festa.

Les comissions falleres, com en anys anteriors, es disposaren a partir d'abril per començar a preparar les Falles de **1937**. Primer es reuniren els fallers per determinar la continuïtat o no de la comissió un any més, i a continuació designaren els dos fallers delegats per cada comissió, que formarien part del Comité Central Faller.

Però el fatídic colp d'estat militar del 17 de juliol de 1936 paralizzà gran part d'Espanya. Algunes comissions falleres mostraren pocs signes d'activitat. Setembre va ser el mes clau, en tornar d'estiu i comprovar que efectivament la guerra era una realitat que havia vingut per quedar-se un temps, les comissions falleres prengueren la decisió en cascada de la dissolució. Algunes decidiren repartir els

Esbossos idèntics presentats en 1896 i 1897 pels fallers de la plaça de l'Arbre (AHMV)

diners recaptats fins el moment, però altres decidiren donar-los per a les milícies republicanes.

El resultat fou que ens quedàrem sense falles els anys 1937, 1938 i 1939. El retorn en 1940 va ser amb un context festiu radicalment diferent, tot i que la festa aconseguí remuntar.

Un altre esdeveniment que provocà la desaparició de la festa va ser la coneguda *Tombà de les Falles* a la ciutat de Torrent en l'any **1957**. L'investigador torrentí Salvador Císcar ens ho narra àmpliament en un article publicat a la *Revista d'Estudis Fallers* (2008). El Governador Civil emeté una ordre el 13 de març que prohibia el ball als carrers. Amb les falles plantades i la festa al carrer, es considerà un atac desmesurat a la llibertat.

Sis comissions falleres que hi havia en eixe moment: el Dominical (actual Poble Nou), Avinguda dels Màrtirs, Plaça del Cabdill (actual La Plaça), Ramón y Cajal, Sant Roc i Toledo. A més, degut a l'auge de la Festa, eixe mateix exercici, s'havia creat la Junta Local Fallera de Torrent.

Els primers dies de Falles transcorregueren sense problemes, amb el programa de festejos previstos. Però el detonant esclatà quan, la nit del dia 18, les comissions volgueren celebrar el tradicional ball i el rumor de la prohibició s'escampà, i va provocar reaccions. Els fallers torrentins decidiren tombar a terra les seues falles en senyal de descontent. Eixa nit, hi hagué tirs i es tallà el subministrament de la llum a la ciutat. Les Falles deixaren de celebrar-se a Torrent fins que l'any 1968 es tornaren a permetre...

Uns mesos després del succés a Torrent, al mes d'octubre de 1957, la ciutat de València patí una impressionant riuada que arrasà part de la ciutat junt a l'antic llit del riu Túria. La

ciutat es recompongué durant els mesos posteriors, tingué ajuda de tota Espanya, i l'Alcalde decidí celebrar la festa de les Falles per intentar tornar a la normalitat i donar un respir a la societat.

La Gota Freda al nostre territori té la seua expressió més virulenta al mes d'octubre. Vint i cinc anys després, el 20 d'octubre de l'any **1982**, afectà de nou el nostre territori. En esta ocasió, les dos comarques valencianes que la patiren directament varen ser les de la Ribera Alta i la Ribera Baixa. El riu Xúquer va ser el fatídic protagonista en esta ocasió, al trencar-se la presa que hi havia construïda al seu pas pel municipi de Tous. Les xifres que deixà el seu pas varen ser de quasi 40 morts, milers de damnificats i quantiosos danys materials.

Les poblacions que més patiren la catàstrofe foren Beneixida, Gavarda i Sumacàrcer, limítrofes del pantà. Les dos primeres foren reconstruïdes en un cim a prop del nucli antic afectat. També les ciutats valencianes d'Alzira i Carcaixent foren les que més danys patiren. En esta ocasió sí, els dos municipis esmentats es quedaren sense plantar les seues falles en l'any 1983.

Esbossos idèntics presentats en 1896 i 1897 pels fallers de la plaça de l'Arbre
(AHMV)

RESILIÈNCIA SANTA ELENA

Per Aitor Sánchez Collado - Comissió d'estudis Fallers
Torrentins

L'epicentre de la pandèmia de COVID-19 estava a Torrent. Dimarts 10 de març, al carrer dels Cavallers, seu del Palau de la Generalitat, passen les 22.00 hores i el president de la Comunitat Valenciana, Ximo Puig, compareix davant dels mitjans de comunicació. Uns minuts abans, a les 21.53 h., l'alcaldesa de Castelló publicava la suspensió de les festes de la Magdalena. Tots els pronòstics apuntaven al pitjor. La Generalitat Valenciana anunciava l'ajornament, sense data encara, de les Falles de València pel coronavirus "seguint la instrucció del Ministeri de Sanitat".

Un dels factors decisius en la presa d'aquesta decisió va ser el focus del centre de Majors Santa Elena de Torrent. El mateix 10 de març, de matí, la Conselleria de Sanitat confirmava quinze nous casos de coronavirus, dotze d'ells de persones majors de la residència torrentina. La consellera, Ana Barceló, precisava que els ancians presentaven simptomatologia lleu i eren aïllats en habitacions individuals, i que s'anava a tancar el centre a les visites. Es desconeixia l'origen d'aquest contagi i el tancament era una de les prioritats del consell per tal de no propagar el virus.¹ Amb el focus de Torrent, els infectats ascendien a 63 a la Comunitat, i la conseqüència estava clara: les falles havien d'esperar.

---

¹ <https://www.levante-emv.com/horta/2020/03/10/coronavirus-valencia-casos-residencia-torrente/1987802.html>

La notícia arribava a Torrent per la televisió, al mateix temps que a la resta. La ciutat entrava en shock. Puig comunicava que es posaria en contacte amb els alcaldes de les poblacions afectades per l'ajornament de les Falles. A l'equip de govern de Torrent l'anunci el pillava com a la resta de ciutadans, que s'havien assabentat pels mitjans de comunicació, i s'optava per no fer declaracions fins tindre un full de ruta. Els artistes fallers eren el primer grup afectat, ja que algunes falles es trobaven ja al carrer protegides amb plàstics, com el cas de la falla de la Plaça, que tenia des del mateix 10 de març les peces al carrer, com els fallers d'Àngel de l'Alcàsser, o Sant Valerià, que l'anunci els sobtà mentre feien un transport de ninots. Altre tema important a tractar era el del desmuntatge dels envelats, que obstaculitzaven la via pública. En l'aire quedaven les relacions entre les comissions i les empreses de floristes, així com amb els pirotècnics.

Silenci

Al Centre de Majors Residència Santa Elena es temia el pitjor: un virus desconegut, falta de mitjans materials i personals, així com la por a un futur incert. A l'endemà, 11 de març, ja n'hi havia 16 casos (es confirmen els 12 i 4 nous); el 12 de març, la xifra pujava a 31, i, el 13 de març, la llista pujava a 50, amb la primera tràgica notícia d'una defunció. Moria una dona de 90 anys, del centre, amb coronavirus, que estava ingressada ja a l'hospital. L'1 de març el balanç donava 54 positius i 4 casos de coronavirus fora de Santa Elena.

El 16 de març, el gerent del patronat de la Residència Santa Elena, Paco Nemesio, confirma que la conselleria donava el vistiplau verbalment perquè es medicalitzara la residència i que se'n faria càrrec Sanitat. La situació era "insostenible", segons alertava l'empresa que gestiona el centre, la qual demanava la intervenció de la Unitat Militar d'Emergències (UME). Amb un 60% dels usuaris infectats pel coronavirus i un 32% de la plantilla també contagiada, demanaven a la

Generalitat el trasllat de les persones afectades, o la seua habilitació com a centre hospitalari sota la direcció de la Conselleria de Sanitat. La plantilla instava a incorporar més personal per a atendre els 46 casos de COVID-19. Ja eren 3 les víctimes mortals a la residència, i tenien, a més, dos ancians en estat molt greu. Hores abans de demanar ajuda a la UME, feien una crida a la ciutadania: “Necessiten guants, bates d’un sol ús i mascaretes per a evitar que el personal que encara està sa es contagie.”². Prompte, la solidaritat es va fer present i els torrentins començaren a deixar material a les portes del centre.

El 19 de març, la xifra pujava a 57 contagiats. Una setmana després, el panorama era desolador: Els principals focus actius de la Comunitat estaven al geriàtric d’Alcoi, amb 26 morts, i la Residència Santa Elena, que arribava a la desena. Les dos últimes: el 24 de març, un home de 99 anys i una dona de 83, que van morir en les instal·lacions.³ El 24 de març, la UME ruixava el centre de majors amb un equip d’aigua oxigenada. Defensa enviava, des de Madrid, un dels cinc grups de desinfecció d’emergències bacteriològiques després de la mort d’un altre intern en l’immoble. Els soldats, proveïts d’equips de protecció individual (EPI) i màscares especials, ruixaren amb nebulitzadors totes les estances, especialment aquelles que havien albergat persones positives, però també les zones comunes.⁴

Entre el 25 de març i el 2 d’abril, van morir nou persones per coronavirus, que vivien en el centre. No els van portar a l’hospital. Es van quedar en la residència. “Els metges els van sedar per a evitar-los el dolor i allí van morir”. El testimoniatge, cru, és de Francisco Nemesio, secretari i portaveu del patronat que regeix aquest centre, a qui, al

² <https://www.apuntmedia.es/va/noticies/covid-19/la-residencia-santa-elena-de-torrent-demana-la-intervencio-de-l-ume>

³ <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2020/03/25/fallecen-ancianos-residencia-torrent-viable-11574106.html>

⁴ <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2020/03/24/ume-rocia-centro-mayores-torrent-11580566.html>

demanar explicacions del protocol a seguir a Conselleria, li responien que «s'aplica el protocol, i que els majors de 75 anys amb coronavirus i altres patologies que es poden complicar ja no ingressen en la UCI de l'Hospital General ni se'ls connecta a un respirador automàtic. Els metges parlen amb la família, els contenen com està la situació i els sol·liciten permís per a aplicar-li un tractament pal·liatiu», segons descrivia Nemesio en els pitjors dies de la residència.⁵ El General es quedava sense espai per als pacients de les residències. La Consellera de Sanitat, Ana Barceló, afirmà que a mitjan abril, en la fase més greu de la pandèmia, «vam estar amb un 71% de llits crítics, mai no es va donar saturació» als hospitals. Per la seua banda, un informe elaborat per la professora de Psicologia Social i doctora Sagrament Pinazo, afirmava que, durant la crisi, «hi ha hagut protocols de triatge i s'ha inclòs l'edat per a la no realització de determinats procediments terapèutics».

No són xifres, són persones

No volem parlar de xifres, sinó de persones, de sentiments, de dol, de persones valentes. D'herois i d'esperança. Després d'un estiu etern i dels aplaudiments cada vesprada a les 20.00 hores als balcons, arribava una tardor plena de por a més rebrots. Però, per fi, el 27 de desembre arribava la llum: una major resident de la Casa Retiro El Salvador va ser la primera a ser vacunada a Torrent. Després d'ella, la van seguir altres 6 residents, un membre del personal mèdic i un altre treballador del centre.

Nou mesos després del primer brot en la residència Santa Elena i després de 83 morts en total a la ciutat, acabàvem desembre de 2020 amb el principi de la fi de la pandèmia. Amb un ritme de contagi d'1,03 diari i 2.555 persones positives des de març. Durant el primer trimestre de 2021, a la Comunitat Valenciana s'administraran més de 377.000 dosis de la vacuna Pfizer, que corresponen, en tractar-se

⁵ <https://www.lasprovincias.es/comunitat/quedaban-residencia-sedaban-20200524002722-ntvo.html>

de dues dosis per persona, a més de 188.000 persones vacunades.

La millor vacuna que van viure els residents i els treballadors de Santa Elena va ser la de la “resiliència”, aquella que els dotava de la capacitat d’adaptació enfront d’un agent pertorbador o un estat o una situació adversos. Tots han viscut i superat la pitjor situació personal i professional de les seues vides. El centre de majors Residència Santa Elena hauria de passar a anomenar-se **“Resiliència Santa Elena”**.

Reconeixements i homenatges

El 5 d’abril, des del perfil de Facebook del centre, van donar les gràcies pel calor rebut. Van decidir recopilar fotos d’abans i d’ara per a elaborar un vídeo d’agraïment a totes les treballadores, les Germanes Franciscanes de la Immaculada, al Patronat de la Fundació, als residents, als familiars, a les veïnes de Torrent que els donen suport cada dia, a l’Ajuntament de Torrent, a l’Hospital General de València, a la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, a la Vicepresidència i Conselleria d’Igualtat i Polítiques inclusives, a la UME, la Guàrdia Civil, la Policia Local i la Policia Nacional, Protecció Civil, Lares C. V., a les parròquies, als diferents associacions, comerços i empreses, i a totes les persones que han aportat el seu granet d’arena amb col·laboracions i paraules de suport. “Moltes Gràcies per tot! Resistirem”, asseguraven.

El 27 de juny, arribava el reconeixement oficial del municipi. L’Hort de Trénor va acollir l’acte institucional “En record de les víctimes i en homenatge als treballadors essencials” organitzat pel consistori. En el primer cap de setmana després del cessament de l’estat d’alarma, l’ajuntament va recordar les persones que ens havien deixat, fent costat a les seues famílies, així com a tots els veïns que han patit el virus. La cerimònia va iniciar-se amb un minut de silenci i després un afectuós aplaudiment, que va coincidir amb l’horari en el qual, durant el confinament, tots els torrentins

eixien a aplaudir als balcons. Com a representació dels serveis essencials, la directora del Centre de Majors Santa Elena, Ana Santos, va dedicar unes paraules d'agraïment a totes les persones i institucions que durant aquests mesos han donat mostres de suport i han col·laborant amb la residència en aquests mesos tan durs. Santos va relatar l'experiència viscuda i, en les seues últimes paraules, va deixar un missatge d'esperança: "El camí presenta dificultats, però seguirem cap avant".

El 16 de juliol era el torn de l'homenatge de tot el país. Es va celebrar l'homenatge d'estat en record a les víctimes de la pandèmia a la plaça de l'Armeria del Palau Reial. De Torrent, va estar-hi present Ana Santos, com a directora de la Residència de Persones majors Santa Elena, al costat de Rafael Badenes Quiles, cap de secció de Anestesiologia i Reanimació de l'Hospital Clínic; Raquel Causanilles, responsable de botiga de Mercadona, i Ana Belén Bueno, infermera supervisora de la Unitat d'Hematologia de l'Hospital Clínic.

Altres agraïments van arribar pel Nadal. L'alumnat del Col·legi La Puríssima va entregar més de 200 postals als majors, sanitaris i treballadors del centre per a donar-li ànims per a afrontar un 2021 molt millor i donar-li les gràcies per la seua valentia davant la pandèmia. La directora del centre, Ana Santos, va recollir les postals de mà de l'entitat titular del col·legi, Susi Carratalà, i va llegir una carta d'agraïment molt emotiva per part d'una major resident. Amb il·lustracions personalitzades i missatges de força, els alumnes des de primer d'ESO fins a segon de Batxiller mostraren així la seua gratitud. Aquesta relació entre l'alumnat i els majors no és nova, ja que el col·legi i el centre pertanyen a la mateixa fundació de les Germanes Franciscanes de la Immaculada i, a més, fa 8 anys es va posar en marxa un projecte anual en el qual s'establien llaços entre els xiquets i els majors de Torrent. Un projecte intergeneracional d'Aprenentatge i Servei anomenat

“Cabells de plata, cor d’or”. De manera que els alumnes de tercer i quart de Primària visitaven un dia al mes els majors, i realitzaven activitats: al gener, el *Día de La Paz*; al març, les Falles, etc. A causa de la pandèmia, aquestes activitats es van suspendre, però aquest curs s’ha représ el contacte a través de la carta, on els xiquets i els majors de la ciutat han mantingut el contacte a través d’aquestes missives, on han mostrat el seu suport. Com diu la professora encarregada del projecte, Alicia Lozano, “els xiquets troben a faltar aqueix contacte, ja que s’han establert molts vincles amb els nostres majors i volen anar a veure’ls, encara que sabem que hui dia no es pot. La idea és no perdre el contacte, encara que siga des de la distància”.

Per la seua banda, des del centre feien balanç de l’any i deien:

Ha sido un año complicado, donde nuestro proyecto intergeneracional conjunto #cabellosdeplatacorazóndeoro se ha visto interrumpido, pero no por ello han dejado de estar presentes en nuestro día a día. Este cariño se refleja en el intercambio de Felicitaciones Navideñas, donde se plasma la ilusión para continuar y siempre adaptado a las nuevas circunstancias. Muchas gracias por todo el apoyo.⁶

Una família de famílies

La Fundació Santa Elena de Torrent és una fundació benèfica privada inspirada en l’humanisme cristià, que va ser creada per Elena Tamarit Mestre en 1927 per a l’atenció i cura de les persones majors, i es va constituir un patronat. En la dècada dels 40, va ampliar a 58 el número de places, i, en iniciar-se el segle XXI, el Patronat va optar per construir un edifici totalment nou, que alberga una residència de 76 places i un Centre de Dia de 23. En 2004, Santa Elena obrí les portes del seu nou edifici amb instal·lacions més

⁶ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100011214168999>

àmplies, més acollidores, amb la finalitat d'oferir un servei de la màxima qualitat assistencial.

Es tracta d'una gran família que, en 2020, han passat la seua pitjor etapa vital i professional. El servei mèdic atén els majors a través de consultes que ells sol·liciten, o bé per mitjà de consultes programades en coordinació amb el servei d'infermeria. El servei d'infermeria (diplomats i auxiliars) desenvolupa tasques com ara cures, urgències, canvis posturals i també de prevenció. El servei de rehabilitació és fonamental, amb el servei de fisioteràpia i rehabilitació física treballa en coordinació amb el servei mèdic i d'infermeria, i també porta endavant activitats de manteniment: gimnàstica terapèutica, reumatismes, fractures, neurològics, vasculars... entre d'altres.

Aquests grans professionals també atenen l'àrea psicosocial en programes d'estimulació cognitiva, així com atencions psicològiques a nivell individual, com ara la memòria: estimulació sensorial i memòria espacial. Orientació a la realitat, percepció i atenció i llenguatge: lectura, denominació, identificació i conversa, escriptura, etc. Des de l'àrea social en coordinació amb l'àrea psicològica es pretén motivar per a fomentar la participació en les activitats i la convivència, així com donar informació i suport, tant als usuaris com a les seues famílies, dels recursos i ajudes a les quals poden accedir.

Les famílies dels residents han sigut també les grans protagonistes, ja que, des de la distància, o guaitant des de les tanques del carrer, contemplaven els seus pares o iaies. Una memòria viscuda, un record patent en la mirada que mai no oblidaran... i traspassaran somriures amb els ulls plens de vida, més enllà de les mascaretes.

Pels que se n'han anat. Pels que resisteixen al peu del canó de les 22 residències de Torrent. Pels que són vida al Centre de Majors **Resiliència** Santa Elena. Gràcies!

CRÒNICA DEL CONFIAMENT

Per Juanjo Medina Bonilla - Revista Cendra

En principi, hauria de parlar-vos del confinament que visquérem la primavera passada —escric estes línies quan no hem deixat de patir les vicissituds provocades pel coronavirus, i la realitat és pitjor cada dia que passa— i les seues desastroses conseqüències en la Festa Fallera. Mes ja s'ha escrit massa al respecte, jo mateix ho he fet, i el pou de l'originalitat sembla estar exhaurit.

Així que, en lloc de tot això, vaig a parlar-vos, i espere no avorrir-vos, del confiança, és a dir de l'acció o efecte de confiar, de mirar en positiu, i esperançats, els nous temps derivats de la intensa, crua i sagnant realitat que ens està tocant viure i patir des de març. I que ha deixat els qui amem la Festa de les Falles buscant un punt de reinici que encara no hem trobat, apegats com estem sempre a moments tan marcats pel nostre calendari ritual.

Ja no vaig a contar-vos res més, perquè s'ha parlat *ad nauseam* al voltant de la trompada anímica que va significar el decret del president de la Generalitat, Ximo Puig, que ajornava les Falles, *sine die*, i de tot el rebombori que es va alçar els dies posteriors amb la *desplanta* —quina paraula més lletja!— i les incineracions —mai no diré que varen ser cremades— de les poques falles que no es pogueren desmuntar. Tots entenguérem les decisions, mes potser s'haurien d'haver pres abans, minimitzant els trastorns provocats per estar ja llepant els dies grans de Falles. Mai

no ho sabrem, i segur que no fou gens fàcil prendre aquelles decisions, amb l'únic fi de protegir la població.

No vos he de contar de nou els sentiments, la rarea coent a flor de pell, la ignorància front a allò desconegut amb que ens topetàrem, quan el normal en aquells moments hauria sigut deixar-nos caure en els braços de la Festa, abandonant-nos perquè ens acaronara amb el seu perfum de goig, de rialles, pels sorolls, o els aromes i pudors que embafen les ciutats en arribar el fi del cicle festívol.

Estàvem a la vora del precipici pel qual rodem cada més de març, embolicant-nos de l'esperit carnestoltenc que fa que transformem els rols, barrejant-nos amb aquells que componen les famílies triades per cadascú als casals. Aquells amb qui compartim nervis la nit de la plantà, com uns pares que esperen el naixement d'una criatura, destinada a morir en el ritu igni de la cremà, on compartim les llàgrimes. Les mateixes persones, amb qui plorem de nou en l'ofrena, o per un premi a l'esforç del col·lectiu, o per les rialles al voltant d'una taula. Eixes mateixes persones a les qui no hem vist des de principis de març, i desitgem tornar a tindre al costat en una taula, davant d'un plat de cacaus, amb tres cartes a la mà, o fent-los les confessions més íntimes junt a un cadafal, rodejats pel silenci de la matinada.

No vaig a explicar-vos tampoc com han viscut els i les artistes, floristes, indumentaristes, músics, tabaleters i dolçainers, poetes... i tots aquells que viuen en part o en la seua totalitat de la Festa. Tots sabem que s'han perdut llocs de treball, que han tancat empreses, que les subvencions, dels ajuntaments que les apliquen, no cobriran més que una part de l'impacte econòmic negatiu que les comissions no han pogut suavitzar en eixos sectors, al no poder realitzar les activitats programades. Alguns d'ells, ja amb una realitat precària, que no està gens clar si podran sobreviure quan la normalitat es reinstal·le en les nostres vides, o acabaran per difuminar-se com les purnes que s'alcen dels focs de la nit de Sant Josep.

No, no vos ho contaré, perquè ja ho sabeu, que ni al juliol, ni a l'octubre, que les falles no es cremaren... i ja vorem quan en 2021! Beneïdes vacunes! I que, des de llavors, tot han sigut incerteses, paraules, comunicats, molta pols; però, de forment, ni un gra. Encara estan els cadafals, com a fitxes de trencacaps, als obradors, als magatzems, o allà on siga que els guardaren, patint desplaçaments sense final, patint les seues ànimes de fusta en tant de viatge per les venes de la ciutat. En estos dies es parla, de nou, de buscar el moment adequat per a cremar o incinerar —ja resoldrem el dubte arribat el moment— el cap de la falla municipal de València, la famosa meditadora, que està descomponent-se per l'efecte de la humitat i la salinitat per haver aguardat el seu final envoltada pel remor de les ones. Jo, sincerament, no sé si val la pena traure'l al carrer. Es parla que el 10 de març, aniversari de la cancel·lació de les Falles, es plantarà una peça mig trencada i sense el context que se li presumix, que, això sí, ha sigut envoltada d'una aura quasi divina, d'icona —carasseta inclosa— de la lluita fratricida contra el temps i els contratemps per part del gran públic; a pesar que la majoria d'eixa mateixa massa, que demanava el seu indult o un digne final al març, es va mostrar de manera grossera en contra de l'estètica i del missatge que representà al seu moment la figura, quan només era un esbós en un tros de paper. Nou exemple del canviant, com ploma al vent, món faller.

Això sí, vull parlar-vos de què cal cremar. Perquè hem de recuperar l'esperit del ritual. Hem de tornar a sentir la cremor de les flames a la cara. Devem tancar el cicle, per a poder posar a rodar tots els engranatges que conformen la Festa. Tancar els ensomnis que encara ens revolten al cap i al cor, per poder viure aquells nous que tenim pendants, amagats a l'ànima de les comissions, esperant per a envair els carrers i places, amb l'essència de la Festa. Essència cada vegada més diluïda entre els efluis de noves realitats, que devoren allò que ens ha fet distints. Quasi únics.

Els fallers i les falleres haurem de tornar a posar-nos, una vegada més, el trage de faena, i posar en marxa la maquinària que ha permès arribar fins ací a la Festa. No serem l'únic, però potser sí que som l'element principal perquè tot fluisca. I deuríem d'estar orgullosos tots de fer i ser Falla.

A més, tenim una oportunitat magnífica —i potser única— per a repensar la Festa. Tornar, ja no als orígens —idea que només pot tindre qui es deixa dominar per un romanticisme barat—, però sí a moments no tan lluny en el temps, en què la Festa era igual de gran, mes la festa era molt manco important. I es respectaven més les verdaderes tradicions que han conformat el conglomerat festiu. Algunes d'eixes tradicions s'han perdut o estan en clar procés recessiu, i les hem permutades per manifestacions comunals, orgiàstiques, que deprecien la singularitat fallera, convertint-la en una festa qualsevol, de baix calat, de baix nivell. Sense personalitat, ni patrimoni.

No ens hem de permetre ser, si no ho som ja, una festa insípida, pàl·lida, insubstancial, la de la fragància àcida que vomiten els racons més foscos cada matinada de la Setmana Fallera. I si ja ho som, lluitem per tornar a ser la festa alegre, solidària, vitalista, bufonesca, que esclata en mil colors, com un calidoscopi d'experiències singulars. La Festa que hem mamat dels nostres predecessors. Aquells i aquelles que saberen transmetre la il·lusió, la lluita i la capacitat de reinvençió per a, de les cendres encara incandescent del cadafal, reviscolar com a col·lectiu, i des d'eixes albades de tots els 20 de març.

Quan puguem fruir de nou una matinada així, encara que ho fem pel maig, juliol o octubre, però sentint a la pell i al cor, després del foc, que és 20 de març; en eixe moment, sabrem que hem vençut, i el mal ensomni ha acabat. I podrem, així, besllumenar un nou temps per a esta vella realitat joiosa que són les Falles.

Confiem que així siga.

BALCONADES PLENES COM A REMEI CONTRA EL CONFINAMENT

Per Juan Gabriel Figueres - AC Falla El Canet de Cullera

El fet de quedar-me sense Falles, època en la qual gaudisc més durant l'any, si a això li afeges que he estat confinat fora del meu poble i no he pogut veure ningú dels meus durant dos llargs mesos, l'experiència és més amarga. Però hi ha un fet que, tal vegada, m'ha ajudat a digerir-ho tot: eixir a la finestra o al balcó per a aplaudir als sanitaris que han estat a peu del canó contra la maleïda COVID-19, encara que és cert que tampoc no coneixia ningú.

Aquest fet, potser, ha sigut el més representatiu de totes les accions que s'han dut a terme en les balconades, ja que ens hem vist en una situació en la qual no pensàvem mai que ens anàvem a trobar. Amb tant avançat com estem amb tot i resulta que una pandèmia ens ha deixat amb el cul a l'aire, i els sanitaris han estat en primera fila combatent el virus, deixant-se alguns la vida per tal de curar la resta dels infectats.

A més a més, no han sigut els únics professionals que han estat lluitant contra la causa, ja que podem trobar tots aquells que pertanyen a les forces de seguretat de l'estat que han estat realitzant la seua tasca, als quals també hem aplaudit quan han circulat amb els seus cotxes amb sirenes, perquè han arriscat la seua vida per nosaltres.

No obstant això, els balcons també han donat alegria a aquest període, ja que han sigut una forma d'entreteniment per a combatre el dur i pesat confinament. Per exemple, en la meua zona ha sigut el tema sorollós, ja que, a banda dels aplaudiments, tenia un cert ambient faller. Un veí es dedicava a tirar coets des de la finestra quan arribaven les 20.00 h, encara que un poc a traïció, ja que els esglais eren evidents... i també que no és que jo siga molt coeter.

Però si t'endinses en les xarxes socials, pots trobar milers d'històries on la gent ha tirat d'enginy i gràcia per tal d'intentar que el confinament fora una mica més agradable. A continuació vos faré una llista de les iniciatives que han sorgit, havent-hi de tota mena.

En molts balcons s'han celebrat les Falles, la Setmana Santa, la Fira d'Abril, les festes del poble i moltes coses més. La gent s'ha vestit de fallera, vesta, andalusa o el que fera falta per intentar, amb un poc de melancolia, intentar gaudir del veïnat i d'uns moments una mica amargs, ja que la gent haguera preferit celebrar-ho d'una altra manera.

També hem vist cantants, DJs, versions de *Tu Cara me Suena*, cantants d'orquestrades i inclús balcons amb música temàtica per a les ocasions. On jo visc, tots els divendres i dissabtes, una persona posava música per tal d'animar la contornada en un moment on la gent estava desanimada: *Remember*, *House*, *Reggaeton*... Tot el que fera falta, inclús, de vegades, la gent amb la cervesa i el cubata en la mà. Calia agafar-s'ho així.

Així mateix, també cal remarcar el fet d'aquells que s'han muntat en el seu balcó la sala de sa casa, ja que han pogut gaudir de la fresca, perquè no han pogut fer vida en un altre lloc, a causa que només es podia eixir per a tirar el fem, comprar el més bàsic i poc més. Els confinaments, crec jo, que ens agraden més en un hotel quan vas en règim de tot inclòs. El confinament a casa no, encara que era necessari i ha donat resultat, fins que la gent ha començat a eixir i a fer el burro i el que li dóna la gana, i van aparéixer rebrots per tot açò.

En definitiva, crec que la gent ha intentat dur el confinament de la millor manera possible. Tots ens pensàvem que açò anava a durar un parell de setmanes, i finalment ha durat dos mesos, més les fases de la desescalada, més la nova normalitat, la qual estava vigent quan s'estaven escrivint aquestes lletres. Aleshores, els balcons junt amb les aplicacions de videotrucada, han sigut un element clau per a socialitzar en una de les etapes més negres de la societat actual.

Ha sigut un dels textos més difícils que he escrit, ja que els fallers ens quedàrem sense la nostra festa, encara que alguns també ho han utilitzat per a tirar coets, fer mascletades amb les cassoles, posar música valenciana o, inclús, vestir-nos de valencians per intentar recordar la nostra festa per tal de dissimular l'angoixa de no poder plantar la falla i omplir els carrers de fum, música i alegria. Però alguna cosa havíem de fer.

HIMNE COMUNITAT VALENCIANA

Per ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans, vingau.
Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!
Pas a la Regió
que avança en marxa triomfal!
Per a tu la vega envia
la riquesa que atesora
i és la veu de l'aigua càntics d'alegria
acordats al ritme de guitarra mora.
Paladins de l'art t'ofrenen
ses victòries gegantines;
i als teus peus, sultana, tons jardins estenen
un tapís de murta i de roses fines.
Brinden fruites daurades
els paradisos de les riberes;
pengen les arracades
baix les arcades de les palmeres.
Sona la veu amada
i en potentíssim, vibrant ressò,
notes de nostra albada
canten les glòries de la Regió.
Valencians en peu *alcem-se*.
Que nostra veu
la llum salude
d'un sol novell.
Per a ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans, vingau.
Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!
Flamege en l'aire
nostra Senyera!
Glòria a la Pàtria!
Visca València!
VISCA! VISCA! VISCA!

HIMNE DE TORRENT

José Ortí Soriano, música.

Jesús Huguet Pascual, lletra.

Conjugats passat i esperança,
el ràfol, el Mas, el Vedat,
reviscolen l'esforç d'una terra
ragada amb suor i llanura de mans.
Units férem de la pedra verd,
gents i ambicions conjugàrem.
Sobre el barranc escrivírem la història
que de Cabrera a la Torre reeix,
i bastírem els anhels d'un poble
que futur sens límit a l'home ofereix.
Units férem de la pedra verd,
gents i ambicions conjugàrem.
Davallarem al pretérit i traurem
dels avantpassats els espers cercats,
que Torrent els ofrena en imatge
de conquesta tenaç per vigor constant.
Units ferém de la pedra verd,
gents i ambicions conjugàrem.
Tota l'Horta, mà a mà, forma anell
que dansa envoltant l'essència del poble,
i esclata fulgent en un crit vibrant:
Honor als seus homens

VISCA TORRENT!

VISCA TORRENT!

HIMNE FALLA SANT ROC

Tenim en Torrent
la falla de molt voler
és la falla de Sant Roc
a la que tots admirem
Quan li cante a “la falla”
és perquè li tinc voler
és la Falla de Sant Roc
la de major moviment.

Tornada
És la falla de Sant Roc
la que sempre dóna el cor
una de les bones falles
que l’admira qualsevol
Son les teues falleretes
molt sinceres i lleials
els cantaré mentres visca
i les voldré sempre igual

Final
És la falla de Sant Roc
la que sempre dóna el cor...

Premis concursos falles 2020-2021

1r Premi I Concurs de Petanca organitzat per la Falla Barri Sant Gregori.

3r Premi Concurs All i Pebre organitzat per la Falla Nicolau Andreu.

5é Premi en la cavalcada del ninot infantil organitzat per la Junta Local Fallera.

1r Premi secció primera del ninot infantil organitzat per la Junta Local Fallera.

1r Premi secció primera del ninot organitzat per la Junta Local Fallera.

1r Premi de crítica organitzat per la Junta Local Fallera.

1r Premi de comparsa organitzat per la Junta Local Fallera.

3r Premi de carrosses confeccionades per la comissió organitzat per la Junta Local Fallera.

Premi “La Marina” a la consciència ecològica en l'article d'un llibret de falla. Autor: Juanjo Medina Bonilla “ Falles (in) sostenibles”.

1r Premi concurs d'aparadors organitzat per la falla de l'Avinguda.

54é premi de la promoció de l'ús del valencià en els llibrets de falla atorgat per la Generalitat Valenciana.

1r Premi de l'oficina de promoció i ús del valencià de l'Ajuntament de Torrent.

1r Premi categoria B dels Jocs Florals infantils organitzat per la falla Ramón y Cajal.

2n Premi d'arbre de nadal en la modalitat de manualitats organitzat per la falla Poble Nou.

2 premi de curtmetratges secció adulta organitzat per la falla Nicolau Andreu.

Participació concursos falles 2020-2021

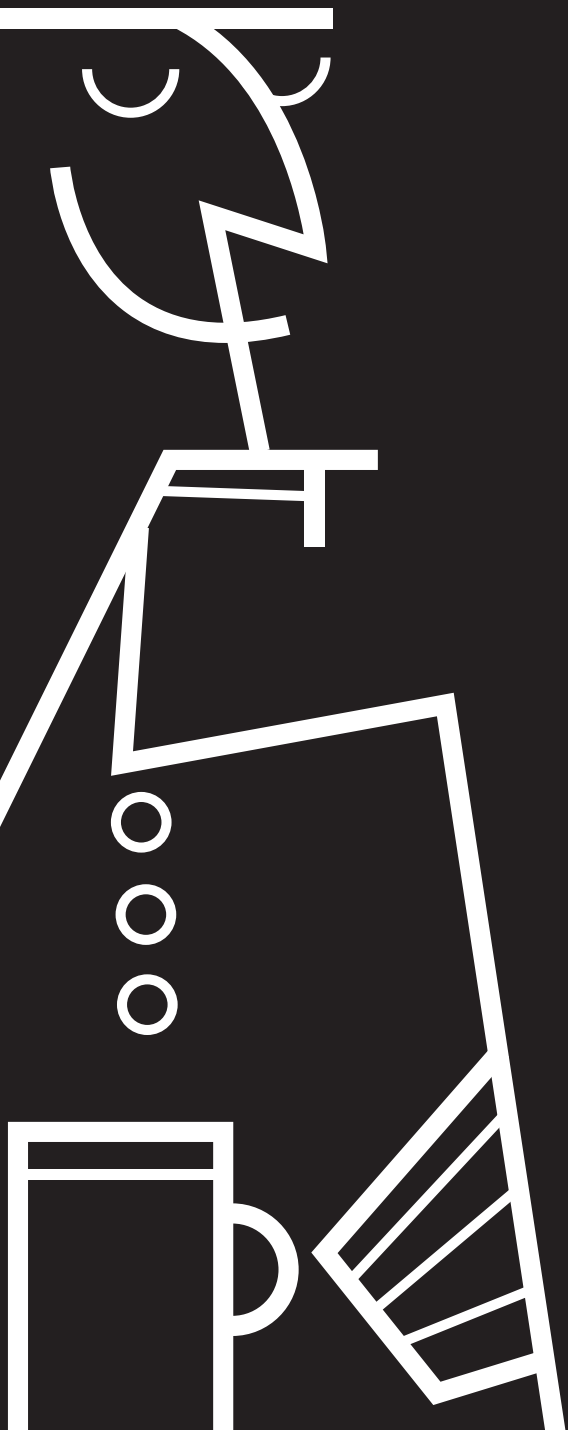

Concurs virtual de declamació a la Verge dels Desemparats organitzat per la falla Cami Reial.

Concurs de Arbol de nadal en la modalitat de rtadicional organitzat per la falla Poble Nou.

Concurs de Betlem organitzat per la falla Lope de Rueda.

Concurs de targetes Nadalenuques organitzat per la falla Xenillet Bandera Valenciana.

**Imatges de les
prefalles 2020**

El nostre programa d'actes.

Per Cristina García Anchel

Dia 15

Hui a Torrent

Hauríem d'estar plantant

En cada plaça o carrer

Una gran obra d'art

Hui **hauríem de** sopar

En una carpa o un casal

Tots junts esperant

Que es fera la plantà

Hui es nit trista com la que més

Hui **faig** de menys cada faller

La plaça **de** Sant Roc

Estaría de gom a gom

Una **posant gespa**

Altres en la barra bevent

Els **jóvens** tirant bombetes

I ballant en primera fila els xiquets

Sopant dins i cantant **albaes**

Estaríen els més vellets

I és que cada **un** en Sant Roc

El dia de la plantà

Té unes tradicions

Uns es disfressen,

altres es **posen** barrets

O estrenen camisetes

Per ser cambrers
Que no falte el barrejat
Que en **aquesta** falla mira que ens agrà
Però la que més ens unix
La nit de la plantà
És el nostre himne cantar

Tenim **a** Torrent
La falla de molt voler
És la falla de Sant Roc
La de major sentiment...
I és que ara que no estem
Eixe himne s'aprecia més
Perquè tot el que diu és veritat
Sant **Roc** és una falla molt especial

Prompte tornarem a estar junts
I podrem disfrutar
Del que més ens agrada
SER I FER FALLA EN UN AMBIENT FAMILIAR.

Dia 16

Xocolate calentet
I trons de bac
Per despertar
a tota la contornà

I aquest és el moment
D'enviar un bes al cel
Al nostre Marmolista
Que gaudia com el que més
D'una bona sobretaula
Rient-se dels acudits del Conde
I ajudant a l'oncle Juan
A fer un bon esmorzar
Bé fora pa amb oli
O faves amb una gran torrà.

Dinar putxero
Que ens fan els cuiners
El tio Michel, Miguel
Jesús i José Serer
Tindríem un bon ambient
Uns preparant la beguda per al dinar
Altres acabant de pentinar
Totes les que eixe dia
No tenen perruqueria on anar
Però que això és Sant Roc
Una família molt gran.

Hui 16 de març

Haguérem d'haver estat
Desfilant per vora séquia
Per fer el trasllat
I continuem somiant
I si tanquem els ulls
Podem sentir l'aire i el fred
Que fa sempre eixe dia
Quan anem caminant
Al so de la dolçaina i el tabalet.

Però ja és hora d'obrir els ulls
Que per sort o desgràcia
Hui no hem pogut gaudir
Com ho fem cada any.

Però la vida ens ha volgut donar
Un parèntesi faller
I hem pogut donar el nostre ram
A la verge dels desemparats.

Ha sigut diferent al que estem acostumats
Però hui m'he sentit més fallera que mai
Necessitava tornar a portar el trage
Que més alegries m'ha donat
Veure les meues filles juntes desfilant
Encara que fora per 10 minuts
I dins de l'Església de l'arxiprestal

Hui necessitava recolzar
els meus representats
Marcos i Carmen
Pepe i Ana
Els es mereixen tot l'esforç
perquè prompte puguem tornar
Els sants roquers hem plorat
Al vore-vos passar
I és que no oblideu
Que la vostra família fallera
Sempre estarà al vostre costat.
Hui davant la verge
Ens hem emocionat
I no vull pensar que és de pena
Per allò que havia d'estar passant
És d'alegria de poder haver-nos ajuntat
I haver fet la nostra ofrena
A la mare dels bons valencians
I a espai!
Amb distància de seguretat
Perquè el que hui hem fet
No està malament ni és pecat
Hem fet un acte faller
Sense oblidar
Que estem en pandèmia mundial
Sols hem de respectar
les mateixes mesures
que un centre comercial

Per continuar fent falles
I no deixar de somniar
Un bes a tots i fins demà.

Ja estem a 17 de març

Tornem de la despertà
Es lleven la disfressa
Una dutxa ràpida
I de tornada al casal.

Hi ha molta gent a punta de matí
I és que ahir nit del 16
No apretàrem a la nit
Baixàrem amb els xiquets
I prompte a dormir.

L'esmorzar hui li toca a Padosal
Que a banda de loter amb Toñi
Ens fa uns gules amb ous esclafats
Que ni el millor bar del Vedat
I després p'a dinar tenim rossejat
Que el nostre amic el forner
En fa amb tant de voler.

Hui tenim l'ofrena a la verge dels desemparats
I si tens sort en el sorteig
Per família podràs desfilar
Si no els xiquets aniran davant
Després les adolescents desfilaran
Darrere les solteres i casades
I per últim en la falla Sant Roc
Van les falleres majors
Que jo quan arribe
no m'he de preocupar
A veure qui duc darrere o davant
Allí estan Dori i Mila
Que se saben l'any de cada una
Des que la falla es va fundar.

A marxa de València sonant
Anem per les falleres majors
Que una cosa he de dir
Que en això Sant Roc
Hem de millorar

Que sempre anem quatre gats
En l'avinguda comencem a baixar
Orgullosos tots de dur al cor
La banda de la falla Sant Roc.

En el carrer de l'església
És quan sents al cor València
Al vore-la tan de prop
Pots sentir la seua essència.

Després amb xaranga tornem
A la nostra volguda placeta
Per immortalitzar el moment
Fotos per tot arreu
I de fons el monument.

Hui p'a sopar hi ha bocates
Dels que du El Pino
Que encara estan calentets
Un barrejat per començar
I a veure el que la nit pot oferir
Segur que busquem Alejandro
Perquè ens puga donar
Alguns tiquets de glopets
Que pareix que la cosa s'està marejant.

Quan s'acabe la música
No busquem on anar
Perquè eixes estones d'agranar
I assentar-se en les neveres de dins
Són sens dubte els més divertits
Allí tenim Virgínia o Bea Ortí
Sabrina, Sílvia
Abraham i Lluís
També hi haurà
algun passat per aigua i algun flamejat
Els de germanor també estaran
Laura, Maite, Noèlia i Maica
I la servidora animant amb algun gorro posat
I de fons tindrem Xuso i Raül

Dient que se'n volen anar
Per poder baixar l'endemà
Prompte a l'esmorzar
Que és dia de paelles
I hem de cremar
El cartuíg que tenim guardat
Així que bona nit
Se n'anem a descansar.

18 de març

Hui tornem cansats
De la tercera despertà
Era el torn de la representant
I de casa en casa hem anat
Els Sibe amb masclets carregats
I els altres amb trons de bac
Quan a la placeta anem arribant
En la porta tenim esperant
Maria Àngeles la del poll
Toñi, Mari Carme
I les mares de les falleres majors
Que han fet una xocolatà
Que ens lleva la fam
Hui per desdejurar
Tenim bunyols d'Encarna
Que els fa súper bons
Amb la recepta d'Amparín
No n'hi ha en el món de millors

I a les 10:00 comencen a arribar
Tots els fallers de Sant Roc
Hui dia de paelles
És el dia més esperat
Abans de començar
Li donem la volta al nostre monument
Que en tres dies encara no ho hem fet
Llegim algun cartell
I li donem l'enhonorabona
A Emilio i Javi Serer
Que s'han currat els cartells
I de pas els parlem del premi del llibret

Uns esmorcen en la placeta
Altres en algun bar
Uns venen de casa disfressats
Altres se'l posaran més tard

Comencem les penyes a agafar lloc
On plantar tot el material que duem
Que en vegada de fer una paella
Pareix que de càmping ens n'anem.

Des de fa uns anys
Els Coronados estan triomfant
I és que tenen Nuri
De cuinera i clar... ella és quasi professional
Si no sabeu què són els Coronados
Són els meus nebots
I els acompanyants.

Després de dinar toca arreplegar
I ja tenim algú que altre renegant
Que fins que no es quede tot ben apanyat
No començarà el tardeo d'aquest any.

Nerviosos estem esperant
A veure si ve Fran el Dj,
Honrubia regalant cd's
O el grup de rumbetes
que estigué la mar de bé
Venen a vore'ns els amics
De tots els llocs de Torrent
Perquè no hi ha en cap racó
Millor ambient.

I ara em pose la mà al cor
I és que ambient com en Sant Roc
No hi ha en altre lloc del món
Llàgrimes em cauen de recordar
Qualsevol moment dels que vos estic contant.
Quan acaba l'actuació
Toca anar-se'n a casa a dutxar
Bo o seguir en la falla ballant

Perquè el nostre casal
no podia tindre un món millor
la porta del casal El Tro
En la qual no para d'haver-hi soroll
Que si petards en gots o música
Que segons si la posa
Cuenca o Sergio el del Pino
Podem sentir o bé remember
O reguetón i flamenquito.
Allí en la porta sempre tenim Guille
el faller amb més sentiment
Que dóna igual que faça calor o fred
Ell sempre està disposat
A passar un moment santroquer

I arribem a la nit
I és l'última... no dic més
Tots sabem el que sentim
Quan a les 4 o 5 del matí
Posem per última vegada
L'himne que tots ens sabem.

I ací no acaba la nit
Continuem la festa dins
Amb música baixeta
Per no molestar els veïns
Fins que ve la xica de la neteja
I ens n'anem a casa a vestir
Amb la disfressa més bonica
Que tenim en l'armari guardà
Per l'última despertà.

19 de març

Abans de continuar
Amb versos per al dia de hui
Vull tornar a mirar al cel
Per enviar un gran abraç
A la nostra Eugenia la del Poll
Aquesta pandèmia ens ha llevat
Una gran dona
Que volia Sant Roc com la que més

Hui dia gran a Torrent
Sant Josep ix al carrer
Tornem de l'última despertà
Amb ulleres de sol
Per tapar la pena que tenim als ulls
Perquè les falles están acabant

Anem a missa a la arxiprestal
Uns de fallers
I altres amb brusa o polar
Després anem a buscar la Mare de Déu
Perquè els nostres representats
Li entreguen un gran ram
Per agrair-li tot el que ha passat
Hui és dia de mascletà
I ara la fem compartint foc
Amb les falles confrontants
Però antigament aquest dia
Teníem el iaio Gil i els seus amics
Preparant la millor disparà
Que a Torrent es podia escoltar.

Dinem alguna cosa o bé al casal
O a casa per poder descansar,
Que demà si Déu vol
Anirem tots a treballar

A les 19:00 tornem al casal
Per preparar la nostra cremà
Les fallerres majors i presidents
Tenen el cor un poc trist
Els moments finals
Estan a punt d'arribar

Jorge i Emilio els nous polvorins
Preparen el monument infantil
Perquè puga cremar-se
I tots els santroquers
Puguen donar voltes cantant
Per donar suport als seus representants

Després de sopar
A l'hora que ens diguen les autoritats
Cremarem el monument major
On es convertiran en cendres
Tots els sentiments d'aquest any
I de les espurnes al cel
Amb llàgrimes i algun abraç
Els fallers renaixerem
Per a continuar el nostre cicle faller
I ací acaba aquest relat
Que amb tant d'afecte
Vos he volgut regalar
No soc poeta ni escriptora
Perdoneu si algú s'ha molestat
Per algun relat,
O si algú no he nomenat
Sols volia plasmar
el que el meu cor em deia
Cada dia d'aquest març de 2021
Un març trist i amarg
Que ens ha deixat sense celebrar
La nostra setmana gran.

Però fallers i falleres
Ara hem d'aguantar
Fins que tot açò passe
I puguem al nostre casal anar
A celebrar i fer falla
Perquè LES FALLES TORNARAN

PAPELES SAHUQUILLO
Benemérita Guardia Civil 17B · 46900 Torrent
96 155 04 70 / 645 47 31 60
TRANSPORTE INCLUIDO

Soluciones per a millorar
la teua qualitat de vida

Utiles para: lites (mobiliari), arropado infantil, grups, podología, cables de robes, cables electricos, juguetes a la mesca, decoracion, material anticorros, material d'obra, mobiliari plastic, ortopedic XXI, scooters

Fra Joan Ampò 2, 46900 Torrent
961 561 381 / www.sahuquillotorrent.com

C/ Rafael Alberti 6, bajo · 46970 Alaquás
T. 96 366 85 78 · F. 96 070 85 05

www.ips-prevencion.es

LOGOS
CONSULTORIA Y FORMACIÓN

- FORMACIÓN
- SEGURIDAD LABORAL
- CONSULTORIA DE CALIDAD
- CONSULTORIA ALIMENTARIA
- CONSULTORIA MEDIOAMBIENTE
- PROTECCION DE DATOS
- MARKETING Y NUEVAS TECNOLOGIAS
- DESARROLLO DE HABILIDADES EMPRESARIALES

Avda. Miguel Hernández, 74-78 · 46960 Aldaia
Teléfono: 960 912 244
www.logosconsultoriayformacion.es

Estimulación temprana desde los 4 meses
Amplios Horarios · Escuela Bilingüe
Cursos de Matronatación (gimnasio Herca)
Comida casera · Gabinete Psicopedagógico
Escuela de Verano, hasta los 8 años

Calle Germanies 64 Bajo · Teléfono 673 68 90 27 · estrelleduccioninfantil@gmail.com

Aquestes falles la millor paella es fa amb el millor pollastre

Torrent
C/ San Ferrn, 12
Tf: 96 556 64 80

C/ Azorín, 20
Tf: 96 556 64 66

C/ Sagra, 13
Tf: 96 556 09 65

C/ Comercial Las Américas, 23
(al costat del parquíng): Tf: 96 556 08 85

Salones el Pino
Celebra con NOSOTROS EVENTOS!

- BOFAS · SALAS
- CONFERENCIAS
- COMEDIANTE
- ALQUILER SALONES
- 100% SERVICIO PROFESIONAL

Salones el Pino
96 152 2000
info@saloneselpino.com
www.saloneselpino.com

adrimar
www.adrimarfloristeria.com

¡Dígnese en las redes sociales!

Facebook, Twitter, Instagram, YouTube icons.

C/Ércila Español, 9 46960 Torrent (VLCI) ☎ 961 552 013
 C/Padre Mndez, 311 46960 Torrent (VLCI) ☎ 961 561 915
www.adrimarfloristeria.com
 ☎ 630 282 742 ✉ adrimarfloristeria.com

ALDIESPORT
Artículos para falles

trofeos, bandas y pergaminos
banderas y estandartes
cubrebalcones, pañuelos y polares

Maestro Sanchez almirante, 8
Tel: 96 155 44 91

622.131.786
aldiesport@aldiesport.com

46960 TORRENT (Valencia)

637736892-628118992
info@innovagasvalencia.es
www.innovagasvalencia.es
www.facebook.com/innova.gas/

TRANSPORTES EXPOSITO

Transport nacional i internacional
 Serveis integrats i solucions personalitzades
 Gestió i transport de paqueteria i mercaderies.

www.transportesexposito.es
 T. 609 26 93 44

**SANEAMIENTOS Y SUMINISTROS
 LA ERMITA**
MANETES
 EXPOSICIÓN DE SANEAMIENTOS I MAGATZEM

Grèfies, rajoles i paviments
 mobles de bany, miralls, mampares...

Articles de fontaneria, calefacció, reg, gas i tot tipus de materials per a instal·lacions.

C / Músic Mariano Puig Yago, 12 - baix
 TEL : (96) 157 08 52
 46900 TORRENT (VALENCIA)

La Tasquita de Jose

Esmorzars Populars
 Quinto i tapa
 Obert des de les 6:00h. del matí
 Dissabtes, Tapes de Marisc

C/Virgen de la Purificaci3n, n19
 Tel.655 849 680

NESGAMA
INSTALACIONES

NESGAMASERVICIOS

AIRE ACONDICIONADO

CALEFACCION

ENERGIAS RENOVABLES

FONTANERIA

REGO Y JARDIN

TRATAMIENTO DE AGUAS

C/ Munich 72, nº31 Bajo
46900 Torrent
Tel. 961 56 22 59 - 634 04 05 05
administracion@nesgamainstalaciones.com

MC TRUCKS

REPARACIÓN DE VEHÍCULOS
INDUSTRIALES Y TURISMOS

MECÁNICA Y ELECTRICIDAD

www.mctrucks.es

CARRER DEL HORT DE SORIANO, 15-POL. MAS DEL JUJGE

46901 TORRENT

Tel. 961 559 668

SERVICIO Y CALIDAD

PARA TU AUTOMÓVIL

Lotería La Ermita, S.L.

La Ermita
Administración de Loterías Nº 1

3er PREMIO SORTEO NIÑO 2020

Ramón y Cajal, 33 46900 TORRENT (Valencia)
Teléfono 96 155 07 70 info@loterialaermita.com

Admón de loterías Nº 1 La Ermita 658 337 356
Lotería La Ermita www.loterialaermita.com

DESDE TORRENT
11 AÑOS NOS AVALAN
PROFESIONALIDAD A TU ALCANCE
www.wolfussi.com

wolfussi
producción técnica audiovisual

INTEGRACIÓN
AUDIOVISUAL

DIRECCIÓN Y
PRODUCCIÓN
DE EVENTOS

VENTA Y ALQUILER
DE EQUIPOS

CÀRNIQUES YAGO

EMBOTITS XARCUTERIA CARNISSERIA

C/. JOSE ITURBI, 20

TORRENT - VALÈNCIA - TEL. 96 157 22 65

CENTRE D'ESTÈTICA

Anas Fortea

C/. Pintor Ribera, 10
Telèfon 961 558 422
46900 TORRENT (València)

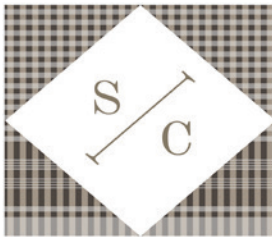

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES CONEJOS, S.L.

- VENDA DE MATERIALS ELÈCTRICS
- INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES EN BAIXA TENSIÓ

C/ Pintor Genovès, 29 baix
46900 - TORRENT (València)   Tel/Fax: 96 1550006

AV Mediterraneo (PI Mediterraneo), 10
Tel. 961345476
46550 Albuixech
VALENCIA

SC indumentaria
 Tel: 691 71 81 87

¿ESTÁS TRABAJANDO? ¿ESTÁS DESEMPLEADO?
 TENEMOS CURSOS **GRATIS** PARA TI

FORMACIÓN SUBVENCIONADA

• Formación **SUBVENCIONADA** para **AUTÓNOMOS, TRABAJADORES Y DESEMPLEADOS**

Formación especializada en:

- Administración
- Comercial
- Informática
- Turismo
- Hostelería
- Economía Social
- Dependencia
- Etc...

Titulación Oficial expedida por el ISEFI y el SERVEF
 No consume créditos de la Fundación Tripartita
 Cursos financiados por:

Para más información visita www.barlaroja.com o llámanos al 961 295 790 - C/Valencia 18 Bajo, 46200 Paterna (Valencia)

RESTAURANTE LA RIOJA IV

C/. Músico José Ortí Soriano, 1
Telèfon 961 56 81 89
46900 TORRENT (València)

www.barlarioja.com

NUEVO SUV PEUGEOT 2008
UNBORING THE FUTURE

PEUGEOT i-Cockpit® 3D
CONDUCCIÓN SEMI-AUTÓNOMA
FULL ELECTRIC, GASOLINA O DIESEL
MOTION & e-MOTION

PEUGEOT

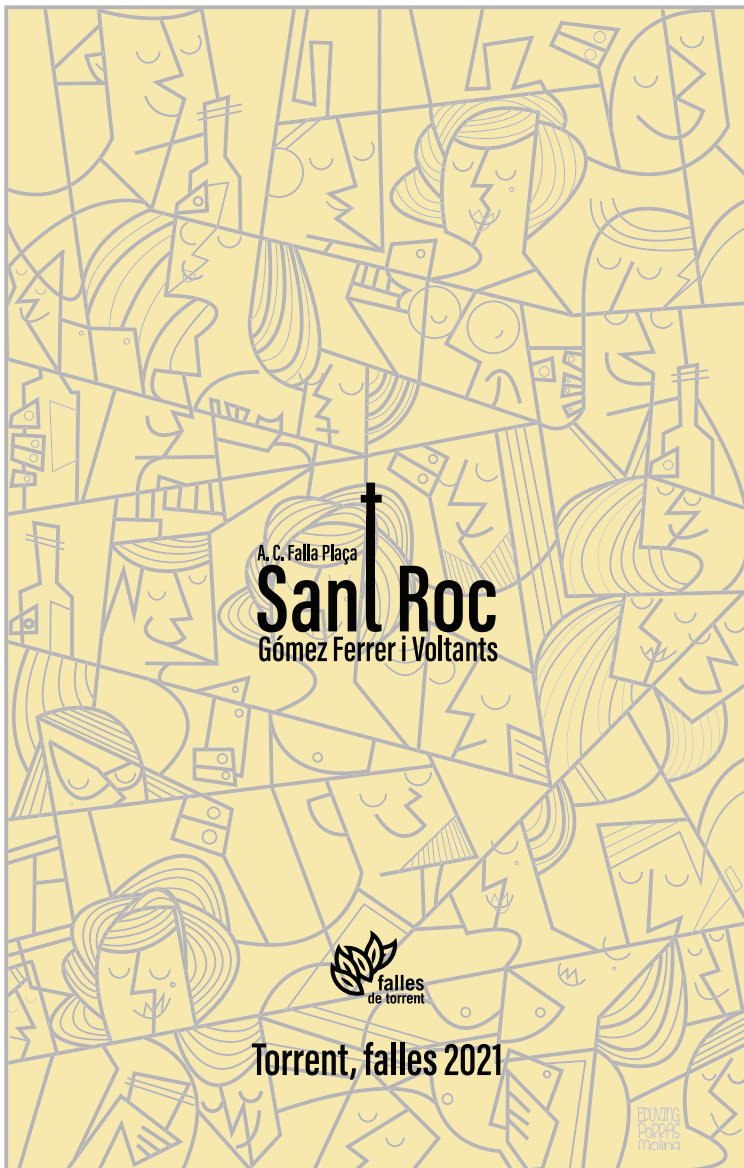
Peugeot SUV 2008 motorizaciones. Valores WLTP: consumo de combustible (l/100 km) urbano y mixto desde 4,3 hasta 6,2 en ciclo combinado. Emisiones CO₂ (g/km) urbano y mixto desde 118 a 141. Valores WLTP: consumo eléctrico (kWh/100 km) desde 8,8 hasta 9. Emisiones de CO₂ (g/km) desde 0 hasta 11,9.
Peugeot SUV e-2008 motor eléctrico. Valores WLTP: datos en ciclo de homologación. Consulta la información sobre el procedimiento de entrega de vehículos ligeros descargando la clave movilidad (eVCP) en www.peugeot.es.

FERTO. CRT. Masia del Juez, 11 - Tel.: 96 159 50 85. www.fertosa.com

DIPUTACIÓ DE
VALÈNCIA

Ajuntament d'Ajuntaments

A. C. Falla Plaça

Sanl Roc

Gómez Ferrer i Voltants

Torrent, falles 2021

EDUARD
PASCUAL
MOLINA